

Surinaams-Nederlands

Verstaan en begrijpen

Inhoudsopgave

AANLEIDING	1
TALEN IN SURINAME	2
KENMERKEN SURINAAMS-NEDERLANDS	4
BEKNOPTE WOORDENLIJST	5

Aanleiding

De Surinaamse parlementsverkiezingen van 25 mei 2020 werden gewonnen door de Vooruitstrevende Hervormings Partij (VHP) van partijleider Chan Santokhi. Een Nederlandse journalist sprak telefonisch met Santokhi over zijn overwinning en de plannen van de aankomend president. Het gesprek was op de Nederlandse radio te beluisteren. De journalist wilde waarschijnlijk groot nieuws brengen en vroeg of de nieuwe Surinaamse regering Desi Bouterse aan Nederland zou gaan uitleveren. Santokhi was niet gewend om met een Nederlandse journalist te spreken. Hij legde uit dat het niet aan de Surinaamse regering is om hierover te besluiten maar dat eventuele uitleveringsverzoeken door de bevoegde gerechtelijke instanties worden behandeld. ‘Wij kijken uit naar het rechtshulpverzoek. Wij kijken ook uit naar wat het advies zal zijn van de procureur-generaal.’, sprak Santokhi. Hij vergat daarbij te zeggen dat Suriname geen staatsburgers uitlevert.

Een verslag van het interview werd in Nederland gepubliceerd onder de kop ‘Santokhi staat open voor uitlevering Bouterse aan Nederland’. Dat had Santokhi evenwel niet gezegd en al helemaal niet bedoeld. Bovendien zou iedereen die ook maar het geringste inzicht in de Surinaamse verhoudingen heeft, hebben geweten dat Santokhi een dergelijk standpunt niet verkondigt. Santokhi maakte bezwaar tegen de berichtgeving. Het artikel werd gecorrigeerd en de kop werd aangepast in ‘Santokhi: houden aan ‘wettelijke bepalingen’ uitlevering Bouterse’. Maar het kwaad was al geschied. Bouterse sprak dreigend dat hij de confrontatie niet zoekt maar geen enkele confrontatie uit de weg zal gaan.

Wat ging er mis? Beide heren spraken Nederlands en dachten elkaar te verstaan, maar zij begrepen elkaar niet. Ik geef een voorbeeld. Toen Santokhi zei ‘We kijken uit naar het rechtshulpverzoek.’, bedoelde hij ‘We zien het wel verschijnen nadat jullie het hebben verzonden’. Dat is wat anders dan ‘ernaar uitkijken’ in de betekenis van ‘we verheugen ons erop’, wat de Nederlandse journalist waarschijnlijk begreep. Santokhi was gewend om met Surinaamse journalisten te spreken die opschrijven wat hij zegt, en niet met een Nederlandse journalist die Santokhi wilde laten zeggen wat hij wilde opschrijven. In deze bijdrage schets ik enkele specifieke kenmerken van het Surinaams-Nederlands voor gebruikers van het Nederlands-Nederlands.

Talen in Suriname

In Suriname wonen bijna zeshonderdduizend mensen met een zeer diverse achtergrond en ruim twintig talen. Nederlands is de (enige) officiële taal van Suriname en wordt in driekwart van de huishoudens als eerste of als tweede taal gesproken. De etnische groepen hanteren dikwijls hun eigen taal als groepstaal. De belangrijkste talen op basis van het aantal sprekers zijn Nederlands, Sranantongo, Sarnámi Hindoestani, Javaans en de verschillende talen van Marrons, in het binnenland levende afstammelingen van gevluchte slaafgemaakten. In en om Nickerie, in het noordwesten van Suriname, wonen overwegend Hindostanen die vrijwel alleen Sarnámi Hindoestani spreken. De bewoners van het binnenland spreken ook dikwijls alleen hun eigen taal, evenals 'nieuwe' Chinezen, Brazilianen en Guyanezen. De taalvaardigheid van deze groepen mensen in het Nederlands is minder goed. In Paramaribo en de kuststreek wordt het Nederlands door bijna iedereen beheerst.

Nederlands is de taal van bestuur, onderwijs, bedrijfsleven, media en het openbare leven. In Suriname heeft zich een eigen variant van het Nederlands ontwikkeld. Surinamers komen in contact met andere talen, die invloed hebben op het Nederlands in Suriname. De taal wordt dikwijls aangeleerd als tweede taal, naast de moedertaal, wat ook het gebruik van het Nederlands beïnvloedt. De geïsoleerde en afgelegen ligging van Suriname ten opzichte van Nederland en de beperkte interactie tussen de taalgebruikers in Suriname en in Nederland, stimuleert de ontwikkeling van een eigen variant van de taal in Suriname. De formele versie van het Surinaams-Nederlands lijkt het meest op het Nederlands-Nederlands. In minder formele omgeving spreken de meeste Surinamers een, door lokale invloeden en interferentie met de moedertaal, met leenwoorden doorspekte versie van het Surinaams-Nederlands.

Sranantongo (Surinaams) is de in Suriname gesproken creooltaal, kortweg Sranan genoemd. Het was oorspronkelijk de contacttaal tussen de slaafgemaakten en de planters, maar deze lingua franca wordt nu door alle bevolkingsgroepen gesproken. De rol van het Sranantongo is de afgelopen decennia vergroot door de onafhankelijkheid van Suriname, het verschijnen van meer literatuur in deze taal en gebruik in politiek en voorlichting. Enkele politici hebben hun populariteit onder andere te danken aan het feit dat zij de 'taal van het volk' spreken. Mensen schakelen snel over van Nederlands naar Sranantongo, ook midden in een gesprek of een zin. Het is evenwel niet gebruikelijk om een onbekende of iemand met een andere sociale positie, uit een andere etnische groep of van het andere geslacht onmiddellijk in het Sranantongo aan te spreken. Naast het Sranantongo zijn er vier op het Engels gebaseerde marrontalen, Aukaans of Ndyuka, Aluku of Boni, Paramakaans en Kwinti, en twee op het Engels en Portugees gebaseerde marrontalen, Saramakaans en Matawai. Ook inheemsen hebben hun eigen talen, de Karaïb-talen Karaïbs, Wayana en Trio, en de Arowak-taal Arowaks of Lokono.

Sarnámi Hindoestani is de Surinaamse variant van het Caraïbisch-Hindoestani. De taal ontstond door een vermenging van de talen en dialecten van Brits-Indische contractarbeiders, tegenwoordig de moedertaal van hun nakomelingen, de Hindoestanen. Het woord Hindoestaan heeft oorspronkelijk een cultureel-etnische betekenis. Het is afgeleid van de middeleeuws-Perzische gebiedsaanduiding voor India en meer specifiek de regio Sindhu in noordwest India om de rivier de Sindhu, thans de Indus. De afgeleide woorden hindoeïsme en hindoe(staan) duiden op de religie en haar beoefenaars. Voor de onafhankelijkheid van India werden de contractarbeiders uit Brits-Indië in Suriname dikwijls aangeduid als Brits-Indiërs (of met het scheldwoord koelie). Na de onafhankelijkheid van India heeft men ervoor gekozen om de cultureel-etnische groep aan te duiden als Hindostanen, om verwarring met de religieuze betekenis te voorkomen. De cultureel-etnische groep Hindostanen bestaat uit hindoes, moslims en christenen. Soms wordt ook Hindustaan gebruikt. Dat is een anglicisme, afgeleid van het woord Hindu.

‘Oude’ Chinezen, die in de negentiende eeuw naar Suriname trokken, spreken de Surinaamse variant van Hakka. ‘Nieuwe’ Chinezen spreken één van de hedendaagse Chinese talen. Veel gesproken Europese talen, naast het Nederlands, zijn Portugees en Engels, door de aanwezigheid van Brazilianen en Guyanezen in Suriname.

Talen	Sprekers	Concentratie leefomgeving	Aantal
Inheemse talen			
<u>Karaïbtalen</u>			
• Karaïbs	Karaïben of Kari’na	Oostelijke kuststrook en Para	2.000
• Wayana	Wayana	Zuidoost Suriname	Gering
• Trio	Trio, Akuriyo, Mawayana	Zuidoost Suriname	Gering
<u>Arowaktaal</u>			
• Arowaks	Arowakken of Lokono	Oostelijke kuststrook	3.000
Creooltalen			
Sranantongo	Lingua franca	Gespreid	300.000
<u>‘Engelse’ marrontalen</u>			
• Aukaans of Ndyuka	Aukaners of Ndyuka	Ten oosten van Commewijne	30.000
• Aluku of Boni	Aluku of Boni	Ten oosten van Cottica	Gering
• Paramakaans	Paramakaners	Marowijne boven Aminavallen	Gering
• Kwinti	Kwinti	Tussen Saramacca en Coesewijne	Gering
<u>‘Engels/Portugese’ marrontalen</u>			
• Saramakaans	Saramakaners	Tussen Surinamerivier en Saramacca	50.000
• Matawai	Matawai	Tussen Surinamerivier en Saramacca	2.000
Aziatische talen			
Sarnámi Hindoestani	Hindostanen	Groot-Paramaribo, Nickerie	125.000
(laag-)Javaans ¹	Javanen	Groot-Paramaribo, Commewijne	60.000
<u>Chinese talen</u>			
• Hakka	‘Oude’ Chinezen	Groot-Paramaribo	12.000
• Mandarijn	‘Nieuwe’ Chinezen	Groot-Paramaribo	
• Kantonees	‘Nieuwe’ Chinezen	Groot-Paramaribo	
• Andere talen	‘Nieuwe’ Chinezen	Groot-Paramaribo	
Libanees-Arabisch	Libanezen	Groot-Paramaribo	Gering
Europese talen			
Surinaams-Nederlands	Meeste Surinamers	Groot-Paramaribo en kuststrook	500.000
Braziliaans-Portugees	Brazilianen	Paramaribo en goudmijnen	40.000
Guyanees-Engels	Guyanezen	Gespreid	Duizenden
Engels	Als tweede taal	Gespreid	Velen
Frans	Marrons	Oostelijke grensstreek	Gering

¹ De omgangstaal van het gewone volk.

Kenmerken Surinaams-Nederlands

Het Surinaams-Nederlands lijkt veel op het Nederlands dat aan de Noordzee wordt gesproken maar er zijn ook belangrijke verschillen. Enerzijds hebben woorden in beide versies van het Nederlands niet altijd dezelfde betekenis. Anderzijds worden voor dezelfde begrippen niet altijd dezelfde woorden gebruikt. In Suriname worden nog veel Nederlandse woorden gebruikt die in Nederland verouderd zijn of niet meer worden gebruikt. Daardoor kan vooral het officiële taalgebruik in Suriname voor een Nederlander ambtelijk, formeel of zelfs archaisch klinken. Een aantal woorden in het Surinaams-Nederlands is aan andere talen ontleend. Voor een goed begrip van het Surinaams-Nederlands kan overigens niet worden volstaan met kennis van de Surinaams-Nederlandse woorden alleen. Zinsconstructies, zegswijzen, uitspraak, intonatie en lichaamstaal spelen een belangrijke rol. Voor de informatie hierna heb ik geput uit diverse openbare bronnen.

Het Surinaams-Nederlands wordt anders uitgesproken dan het Nederlands-Nederlands. De meest opvallende verschillen zijn als volgt. De 'w' wordt vol en rond (met beide lippen) uitgesproken, vergelijkbaar met in 'eeuw'. De 'g' is zachter. De 'r' is rollend, voor in de mond, een zogenoemde 'tongpunt-r'. De 'v' en de 'z' worden uitgesproken als de 'f' en de 's', zoals dat in Amsterdam gebeurt. De 't' aan het slot van een samengesteld woord, wordt niet altijd uitgesproken: 'Stopcontact'. Klinkers aan het einde van een lettergreep worden, als in Sranantongo, kort uitgesproken. Om woorden die beginnen met 's' en 'z'-klanken sterk te benadrukken, worden deze in het dagelijks taalgebruik als 'sj' en 'zj' uitgesproken: 'zjwart' 'sjmerig'. Door andere intonatie is voor een Nederlander niet altijd duidelijk of een Surinamer een vraag stelt of iets mededeelt.

De grammatica van het Surinaams-Nederlands verschilt op onderdelen van de grammatica van het Nederlands-Nederlands. De meest opvallende verschillen zijn als volgt. Het woord 'die' wordt gebruikt als lidwoord: 'Zet die melk op het vuur'. Lidwoorden worden dikwijls weggelaten: 'Wij gaan naar winkel'. 'Gaan' wordt als hulpwerkwoord gebruikt in plaats van 'zullen' om naar de toekomst te verwijzen: 'Ze gaan je altijd schreeuwen', 'U gaat het niet vinden.' 'Gaan' wordt in combinatie met extra werkwoorden gebruikt zoals 'kunnen' en 'moeten': 'We gaan er nu alles aan moeten doen om samen in vrede dit land op te bouwen', 'U gaat het niet gaan vinden'. Met 'gaan staan' wordt tot uitdrukking gebracht dat iets lang duurt: 'Mannen die na werk gaan staan drinken'. 'Gaan' kan ook dienen ter vervanging van de passieve zin: 'Het kind gaat dopen', 'Ik ga me haar knippen'. Wederkerige voornaamwoorden worden vaak weggelaten: 'Hij bemoeit niet met me'. Een zin wordt vragend gemaakt, of er wordt om bevestiging gevraagd door afsluiting van de zin met 'no': 'Je gaat weg, no?'. Kleine, niet strikt noodzakelijke woorden als 'het', 'dat' of 'er' worden vaak weggelaten: 'Ik weet niet', 'Waar ga je?', 'Is goed', 'Je weet toch', 'Ik ga uit Nickerie', 'Wij gaan overal met de auto', 'Hoe gaat met je?'. 'Die' wordt gebruikt in plaats van een bezittelijk voornaamwoord: 'Die vrouw (van me)', 'Die auto van die oom van me', 'Die jongens en meisjes van haar (haar kinderen)'. Beklemtoonde voornaamwoorden als 'jou' worden meer gebruikt: 'Wie schopt jou?', 'Was jou!' ('Was je' of 'Ga je wassen'). Een niet-overgankelijk werkwoord wordt als een overgankelijk werkwoord gehanteerd: 'De Chinees schreeuwt zijn klerk'. Het gebruik van dubbele woorden ter benadrukking. 'Ik heb het druk. Niet druk-druk, maar gewoon druk.'

Beknpte woordenlijst

Deze beknpte woordenlijst bevat Surinaams-Nederlandse woorden die verschillen van Nederlands-Nederlandse woorden, in betekenis of in gebruik. Soms hebben woorden weliswaar dezelfde betekenis aan beide zijden van de oceaan maar zijn zij verouderd of buiten gebruik geraakt in het Nederlands-Nederlands. Veel gebruikte leenwoorden uit andere Surinaamse talen zijn ook opgenomen. Welke woorden tot het Surinaams-Nederlands te rekenen zijn staat niet vast. Ruim 500 Surinaams-Nederlandse woorden zijn opgenomen in het Groene Boekje, de Woordenlijst Nederlandse Taal. De beknpte woordenlijst hierna bevat woorden die door sprekers en schrijvers van Surinaams-Nederlands ten minste met enige regelmaat worden gebruikt. Weinig gebruikte woorden zijn niet vermeld. Bij leenwoorden is, voor zover bekend, vermeld uit welke taal deze afkomstig zijn. Sommige woorden zijn in hun specifieke betekenis in het Surinaams-Nederlands ontstaan.

Voor de woorden uit het Sranantongo heb ik zo veel mogelijk de officiële spellingregels uit het midden van de jaren tachtig gebruikt²:

- ‘i’ wordt gebruikt voor de ie-klank als in het Nederlandse woord ‘hier’; ‘ie’ komt niet voor.
- ‘u’ wordt gebruikt voor de oe-klank als in het Nederlandse woord ‘roer’. ‘oe’ komt niet voor.
- ‘y’ wordt gebruikt voor de Nederlandse j-klank.
- ‘n’ aan het einde van een woord, wordt als ng uitgesproken. ‘ng’ aan het einde van een woord komt niet voor. In het midden van een woord, wordt ‘ng’ geschreven, behalve wanneer het een samengesteld woord is.
- ‘y’ als tweede deel van een tweeklank komt niet voor. Dat wordt een ‘i’.
- Dubbele medeklinkers komen in een woord niet voor, evenmin als dubbel ‘a’ of dubbel ‘e’. Dubbel ‘e’ wordt ‘ei’, dubbel ‘o’ wordt ‘ow’.
- ‘h’ komt weinig voor. Enkele woorden mogen (maar hoeven niet) met een ‘h’ aan het begin worden geschreven: hati, hebi, hori, hey.
- De letters c, j, q, v, x en z komen niet voor.

Het Surinaams-Nederlandse woord is dikgedrukt. De betekenis in het Nederlands-Nederlands is daarna vermeld. De gebruikte afkortingen zijn als volgt.

Ca	Caraïbisch	F	Frans	SH	Sarnámi Hindoestani
Ch	Chinees	J	Javaans	SN	Surinaams-Nederlands
D	Duits	M	Maleis	Sp	Spaans
E	Engels	P	Portugees (Braziliaans)	ST	Sranantongo

21 juli 2022
Amsterdam
Hans Moison

² Resolutie van 15 juli 1986 No. 4501.

à la dol alsof je dol bent, onge-remd

aan zijn ergens zin in hebben, in de stemming zijn, *'Sharmila zal wel aan zijn ervoor'*

aangekleed gekleed

aangeven zeggen, laten weten, mededelen

aanhalen zeggen, mededelen

aanhouden aan de telefoon blijven om doorverbonden te worden

aanhuren huren

aanlangen aanreiken

aanlopen bezoeken

aanmaken aandoen (bv. van licht)

aantrekken opzetten van bril

aanzitten in functie zijn, een functie vervullen, *'het nieuwe kabinet zit nog maar nauwelijks een week aan'*

aarder 1 harder (vissoort) 2 harder als voedsel

aardvrucht eetbare knol

aboma anaconda

abongra(zaad) (ST) sesam(zaad)

abongrakoekje (ST) koekje met sesamzaad

abun (ST) 1 goed, oké 2 is goed (beëindiging gesprek) 3 ik ga (bij vertrek)

açaipalm palmboom waaraan açai-bessen groeien

achteraf achterbaks, stiekem

achteruitgaan afvallen van lichaamsgewicht

Adek(us) Anton de Kom (Universiteit van Suriname)

advocaat (Sp, E) avocado

afbetaling huurkoop

afbraak bouwval

afbrander uitbrander

afgedonderd flink, enorm, in combinatie met 'pak slaag', 'pak rammel' e.d.

afingisoep soep met geraspte bittere cassave

afleggersvereniging vereniging van afleggers

afmaken, het overlijden

afnemen afvallen van lichaamsgewicht

afproeven proeven

afschietperiode periode voor het afschieten van vuurwerk

afschrijven van school sturen, uitschrijven uit schoolregister

aftakelen aftuigen, een pak slaag geven

aftjappen in de rede vallen, het woord ontnemen

airco(ndition) (E) airco(nditioning)

airporttax luchthavenbelasting

airstrip (E) klein vliegveld

aja (SH) opa, grootvader van vaders kant bij Hindostanen

aji (SH) oma, grootmoeder van vaders kant bij Hindostanen

ajinomoto smaakversterker ve-tsin of mononatriumglutamaat, naar de Japanse producent Ajinomoto (aji no moto betekent essentie van smaak)

akanswari (ST) 1 iemand die veel eet 2 onmatig persoon

akkergeld grondbelasting

alakondre (ST) universeel

alatapepre (ST) 1 Spaanse peper 2 alatapepreplant

alcolade reukwater

alesi (ST) rijst

als of, *'ik kijk als hij thuis is'*, *'ik weet niet als ik ga'*

amandeleessence, amandelgeest essence van amandel

amandelorgeade orgeade, ter onderscheiding van kokosorgeade

ambaran (maken) (ST) ophef (maken)

amok razernij (*'hij heeft een amok voor jou'*)

amplifier (E) geluidsversterker

amsoy Surinaamse eenjarige bladgroente met grote bladeren (familie van de mosterdplant)

Anansi slimme spin uit sprookjes van West-Afrikaanse herkomst

anansi hebben (ST) slapen van arm of been

anansitori (ST) 1 verhaal over de spin Anansi 2 verzonden verhaal

angalampu sierstruik met hangende rode bloemen

angisa (ST) 1 in model gevouwen en gesteven hoofddoek van creoolse vrouwen 2 lap stof voor angisa

anitri behorend tot de evangelische broedergemeente of hernhutters

anitriberi eenvoudig gerecht van gekookte witte rijst met bakkeljauw, letterlijk hernhutter

begravenis, vanwege de witte rouwkleiding van de hernhutters of de soberheid

anitrikerki evangelische broedergemeente of hernhutters

anruwa 1 plant 2 ovaalronde witte vrucht met een bittere smaak die gegeten wordt als groente

anyumara grote zoetwatervis

AOV Algemene Oudedags Voorziening

AOV-uitkering uitkering op grond van de AOV

AOV'er gepensioneerde met een AOV-uitkering

apinti(drum) trommel

appelbacove banaan met een appelsmaak

arbeider werknemer, personeelslid

aromanis soort mango

Arowak mannelijke Arowak

Arowakken inheems volk

Arowaks 1 van de Arowakken 2 taal van de Arowakken

Arowakse vrouwelijke Arowak

arresteren vaststellen van notulen

artsen medicijnen studeren

ASFA Associatie van Surinaamse Fabrikanten

asfalteren onderzijde auto tegen roest behandelen

asogri snoepgoed van tot poeder gemalen gebrande mais, suiker en kaneel

ATM geldautomaat (automated teller machine)

ATM-kaart pinpas

Aucaans 1 van de Aucaners 2 taal van de Aucaners

Aucaanse vrouwelijke Aucaner

Aucaner iemand van de Dyukastam (afstammelingen van naar het binnenland gevluchte slaafgemaakten)

autobak kofferbak

autobody (E) carrosserie

autogoal doelpunt in het eigen doel

autolens 1 koplamp (van auto) 2 achterlicht (van auto)

autotruck (E) vrachtwagen

awara 1 awarapalm 2 vrucht van de awarapalm

awarapalm palmboom die de awara voortbrengt

awari buidelrat
awasa(dans) (ST) Surinaamse dans
ay (ST) tussenwerpsel van bevestiging of verwondering, ja
aybaya (ST) tussenwerpsel van verwijfeling of verbazing, *'het is toch wat'*, *'asjemenou'*, *'wat een toestand'*, *'wat erg'*, *'ik ben het zat'*
ayboy (ST) tussenwerpsel dat iets tegen verwachting is gebeurd of ter bevestiging van wat een ander zegt, *'ja, het is treurig'*, *'inderdaad, wat erg'*
ayman (ST) tussenwerpsel om instemming te betuigen
aytkanti leiderschildpad
baba (SH) 1 witte lendendoek Hindostaanse man 2 Hindostaanse heer
baanzand zand voor wegen
babydruif 1 struik met rode vruchten 2 vrucht
babyfles zuigfles
babyloopwagen wandelwagen
bacci (SH) meisje (Hindostaans)
backen (E) steunen (fig.)
Backtrack informele vertrekplaats onder aan de zeedijk in Nickerie voor een (illegale) boottocht naar Guyana
backtracker iemand die helpt om illegaal een grens over te steken
backtrackroute informele route van Suriname naar Guyana met een boot vanaf Backtrack in Nickerie
bacove (P) 1 bananenplant 2 banaan
bacovebedrijf bacoveplantage
bacovewinkel onoverzichtelijke, chaotische toestand
baddoek badhanddoek
baddoekenstof badstof
baden douchen
badhandje washandje
badzeep toiletzeep
baithak gana (SH) Hindostaanse muziekstijl
baithak (SH) Hindostaanse zitting bij rouwverwerking
bak (ST) wc
baka (ST) bagagedrager van fiets
baka dyari (ST) 1 achtertuin, achtererf 2 eufemisme voor toilet in

achtertuint 3 grote (dikke) billen van vrouw
bakabana (ST) gebakken banaan
bakazadel (ST) duozadel
bakerspeld veiligheidsspeld
bakkeljauw (Sp, P) kabeljauw
bakken niet slagen voor test of examen
bakken, in zijn eigen vet een koekje van eigen deeg bakken, een sigaar uit eigen doos geven
bakpan koekenpan
bakra (ST) 1 blanke Nederlander 2 elke blanke
bakru (ST) klein fictief wezen, geest, dwergspook
baks (ST) 1 klap, mep 2 peuk
baksen (ST) 1 slaan 2 gemeenschap hebben (met)
baksis (SH) extra(atje) van een verkoper
baksoda bakpoeder
bakstoel (D) leunstoel met rotanleuning
balata 1 boletri (rubberboom), 2 rubbersoort
balatableeder iemand die balata wint en verkoopt
balein beugel in beha
baljaar dansfeest
baljaren dansen
balkon veranda
bamborita(hemd) (Sp) overhemd met tropisch motief en korte mouwen, Hawai-shirt
bamihaar sluik haar
banaan bakbanaan, kookbanaan
banalew deukhoed van vilt of stro
bananenbacove lange smalle bacove, banaan
bananenchips gefrituurde schijven groene banaan
bananenmeel meel van gemalen groene bananen, babyvoeding
bando (Sp, F) haarband
bandstand (E) muzikent
bangbang 1 ombervis 2 voedsel
banja(ard) banjo
banjarden dansen
banyo banjo
banknet schutnet (visserij)
bara (SH) in olie gebakken Hindostaanse lekkernij van gekruide deeg van urdibonen
Barbadiaans van, uit, in Barbados

barbakot (ST) houten stellage voor drogen of roken van vlees of vis
barbakotten (ST) drogen of roken van vlees of vis
barbershop (E) herenkapsalon
barbier herenkapper
baskiet (ST) ronde gevlochten rieten mand
basralokus 1 soort loofboom 2 hardhout
bast 1 boomschors 2 schil van vrucht
basteren kapot maken
bastiaan (ST) plantageopzichter
basya (ST) 1 assistent van de kapietein van het dorp 2 (verouderd) plantageopzichter
bat (E) slaghout
batéman zelfstandige goudvelver
bats (ST) 1 peuk 2 trekje aan sigaret
batsen (ST) een sigaret roken
battel (E) vechtpartij
batten (E) slaan
batterij accu (van een auto)
batterijcharger (E) acculader
bauxietvoorkomen vindplaats van bauxiet
bavetje (F) slab(betje)
baya (ST) 1 tussenwerpsel van afkeuring of verbazing 2 tussenwerpsel om aandacht te trekken of iets te versterken, *'let wel'*, *'luister'*, *'hoor'*
bazuinkoor band van blaasinstrumenten
bb-met-r bruine bonen met rijst
beam (E) lichtbundel (van auto)
beambte politieagent
bearing (E) kogellager
bedelving graafwerk
bediende 1 hulp in de huishouding 2 werknemer
bedreigen bespotten
been (SN) visgraat
beestachtig (maken) het te gek maken, schandelijk te keer gaan
beetje eventjes
bekken (was)teil, waterbak
bel (E) 1 kerkklok 2 kerstbal
beljak buikpijn, buikontsteking
belt (E) 1 broekriem 2 aandrijfriem
bemoei bemoeizuchtig, nieuwsgierig
benauwd warm
bendeling kwajongen

beneden(waarts) stroomafwaarts
benedenlands het noordelijk deel van Suriname, naar de monding van de rivieren
beraad staking (*'de werknemers zijn in beraad gegaan'*)
bere (ST) zeer pikante worst van darm van koe
bere (ST) 1 buik, maag 2 baarmoeder 3 zwangerschap
beren (ST) 1 moeilijk maken 2 afstraffen, betaald zetten (*'de man beerde het voor de dief'*) 3 (grof) gemeenschap hebben
bereids reeds, al
beschelpen met schelpen plaveien
beschikbaar stellen (eufemistisch) ambtenaar met behoud van salaris op non-actief stellen vanwege partijpolitieke reden of conflict
beschikking besluit waarbij iets geregeld wordt, bijv. aanstelling van werknemer
beschikking, ter (eufemistisch) ambtenaar die met behoud van salaris niet op het werk hoeft te verschijnen vanwege partijpolitieke reden of conflict
beschrijven een bocht nemen, *'de auto beschrijft de bocht'*
beschuit 1 tweemaal gebakken brood 2 cracker
beschuitgras laagblijvend gras met rode uitlopers
besmettelijk erfelijk (van ziekte)
best goed, *'hoe gaat het met u?'* *'best, dank u'*
bestekamer wc
bestuursopzichter rang binnen de bestuursdienst van de districten
betichtigen ten onrechte beschuldigen
betjoek slim
bewassen afleggen van overledene
bewiezen (ST) betoveren, magie bedrijven met kwade bedoelingen
bewilligen toestaan, instemmen met
bewilligingsverklaring verklaring dat iemand iets toestaat of instemt met
bezem 1 stoffer 2 lange bezem
bezemen vegen
bhauji (SH) schoonzus, vrouw van oudere broer bij Hindostanen

bieten (D) 1 verzoeken 2 bedelen
bieten (E) verslaan
bigifutu (ST) 1 elephantiasis (olifantsziekte) 2 Chinese lekkernij van gekonfijte, zoetzoute pruim
bigiyari (ST) kroonjaar, verjaardag bij leeftijd eindigend op 0 of 5
bijkans bijna
bijlegfuif, bijlegparty feest met zelf meegebrachte drank en lekkernijen of geldelijke bijdragen van de (mannelijke) feestgangers
bijten steken van insecten
bijterig scherp, pittig (van smaak)
bil billen
bimba (ST) elephantiasis (olifantsziekte)
binden vouwen en spelden van angisa
binnendoor(dienst) bootdienst tussen Paramaribo en andere plaatsen via binnenwateren
binnenland niet in cultuur gebracht bosgebied op afstand van stedelijke bebouwing (ook aan de kust)
Binnenlandse Oorlog burgeroorlog in Suriname (1986-1992)
birambi op kleine augurk lijkende vrucht
birambiboom tropische boom
bitter sterke drank
blackeye peas blakaipesi, witte boon met zwarte stip
blad(er)hark grashark
blaka (ST) 1 misrekening 2 mislukking 3 teleurstelling
blakaman (ST) zeer donkere creool, marron
blakabakra scheldnaam voor een donkergekleurde persoon die als een witte Nederlander praat
blakaipesi 1 soort bonenstruik 2 witte boon met zwarte stip
blakaman creool, zwarte man
blakapina (ST) haarspeld
blakaté (ST) 1 shag 2 sigaret van shag
blakatintin scheldnaam voor persoon met zeer donkere huidskleur
blaker dienblad
blanda (M) Nederland
blat (ST) (papier)geld
blat maken (ST) geld verdienen

blazen (E) slaan, iemand een mep geven
bleeden (E) balata (rubber) tappen
bleeder (E) iemand die beroepsmatig balata tapt
blijven (met) 1 logeren (bij) 2 verblijven (bij) 3 wonen (bij)
blijven haken blijven hangen (bv. op een feest)
blikslager loodgieter
blok(je) bouillonblokje
blokken (E) 1 tegenhouden 2 tegenwerken
blokzeep stuk zeep, ter onderscheiding van zeepoeder
blom bloem (fijn meel)
bloot 1 onbebouwd, braakliggend (terrein) 2 onverhuld 3 blut
blootvoeter beginner
bobetjes, bobies, bobsjes vrouwenborsten
bobi vrouwenborst
bobi geven de borst geven
bobo (Jantje) (ST) sufferd
bodo (J) feestdag Javaanse moslims aan het einde van de ramadan, suikerfeest, bij de Hindoestanen Id-ul-fitre
body (E) autocarrosserie
bodyfiller (E) vulmiddel voor carrosseriereparatie
bodyguard (E) lijfwacht
boek tijdschrift
boekenbank instelling die schoolboeken verstrekt of verhuurt
boeklon kaftplastic (naar het merk Boeklon)
boekloneren plastificeren (naar het merk Boeklon)
boelen seksueel verkeer tussen mannen
boeler homoseksuele man
boemen (E) 1 aftroggelen 2 losgeld verkrijgen 3 klaplopen
boetzweer steenpuist
bofrutafra (ST) (grof) seks van meerdere mannen met één vrouw
BOG Bureau Openbare Gezondheidszorg
bogger groot exemplaar
bok standje, berisping
bok geven standje of berisping geven
bokhamer klauwhamer
bokken standje of berisping geven

bokkenhuis hut inheemsen
bokkenkoren maïs
bokkit (E, ST) emmer
boksen (ST) 1 botsen 2 stoten
bol 1 zoet gebak (geen broodje) 2 dameskapsel in bolvorm, 'het nieuws werd als warme bollen gedeeld' (als warme broodjes)
boletri (ST) 1 tropische boom 2 boletrihout
bolhappen koekhappen
bollen (grof) betasten van vrouwenborsten
bollenbeschuit beschuit van ge-roosterde bol
bollenman, -vrouw man resp. vrouw die in de pauze op het schoolerf bollen en versnaperingen verkoopt
bollie bollenman of -vrouw
bols jenever (naar het merk Bols)
bolwassing uitbrander
bom (gas-) (ST) gasfles
bomba (ST) plantageopzichter
bombaderen bombarderen
bombel (ST) knalvuurwerk
bombeltijd tijd voor knalvuurwerk
bommen (ST) raken van knikkers van tegenspeler bij knikkerspel
bonken op gooien naar, smijten op
bonkoro (ST) 1 persoon met lichte huidskleur en rood haar, doorgaans een mulat geboren uit een witte persoon en een creool ('rode neger') 2 een lichte huidskleur en rood haar hebben 3 ongemaniëerde roodharige
bonsen (E) cheque retourneren vanwege onvoldoende saldo
bonu(man) (ST) 1 medicijnman 2 priester
boomkip (ST) leguaan
boomrijp rijp genoeg om te plukken
boomwol (ST) katoen
boontjedief vaalborstlijster
boots (E) laars
bordlap vaatdoek
boren (ST) 1 binnendoor gaan, sluiproute nemen 2 insluipen 3 ongenodigd op een feest komen 4 doorboren, insteken, perforeren 5 op school een zeer hoog cijfer halen
boroman (ST) 1 ongenode gast 2 iemand die zonder toegangskaart

binnengekomen is 3 iemand die voordringt in een rij
boropasi (ST) route om de afstand te bekorten, route binnendoor
borstrok 1 mouwloos herenonderhemd 2 T-shirt 3 truitje
bos(land) 1 binnenland 2 tropisch regenwoud
bosanas bromelia
bosland binnenland
Boslandcreool afstammeling van naar het binnenland gevluchte slaafgemaakten, Boslandcreool, Bosneger
Bosneger afstammeling van naar het binnenland gevluchte slaafgemaakten, Boslandcreool
bosnegerbankje krukje
boschage bosje, struikgewas, struweel
bossen (E) 1 (doen) barsten 2 (doen) mislukken 3 geld uitgeven
bostouw liaan
bostrommel opbergtrommel
bosyaws vorm van de huidziekte yaws
boterblad grote, zeer malse tayerbladen
boter(neus) snot(neus)
botobangi kleine, holle, houten zitbank van Boslandcreolen
botoketi (ST) schakelketting
botopasi (van of uit) (ST) (denigrend) uit het binnenland, provinciaals
botrali (E) keuken
botralibank (E) aanrecht
boulanger 1 aubergineplant 2 aubergine
bout kippenpoot
bout wassen pak slaag geven
boven(waarts) stroomopwaarts
Boven-Suriname een van de zeven ressorten van het district Sipaliwini, vernoemd naar de bovenloop van de Surinamerivier, centraal in Suriname
bovenlands het zuidelijk deel van Suriname, naar de oorsprong van de rivieren
boy (ST, E) jongen
boy tussenwerpsel als aandachtsignaal aan het begin van en zin of ter versterking aan het einde van een zin

boyhead (E) kort geknipt haar bij vrouw of meisje, jongenskop
boyti (ST) stuk grond van iemand uit de stad buiten de stad
braad(vlees) doorregen runderlappen met been
bracelet (F) armband
bradyari (ST) ordinair en luidruchtig van vrouwen
brafu (ST) soep
brakefluid (E) remolie
branden teleurstellen door niet te verschijnen op een afspraak
brasa (ST) omhelzing
breed wijd van kleding
breekboon sperzieboon
breien vlechten
breken (E) 1 ten gronde richten, stuk maken 2 ontmaagden 3 wisselen (van geld)
brekfest (E) 1 ontbijt 2 middagmaal (slaafgemaakten kregen hun eerste maaltijd aan het einde van de morgen) 3 middaguur
brems (E) onverwachte ontmoeting
bremsen (E) 1 remmen 2 botsen 3 onverwacht ontmoeten
briefkaart prentbriefkaart
briezen (E) 1 luchtje scheppen 2 rennen
brik, geef me een (E) (ST) 1 lift (gelegenheid tot meerijden) 2 kans, gelegenheid 'laat me even voor-gaan', 'pardon', 'laat me niet lachen'
brikken (E) remmen
broekje aantrekken pak slaag geven
broerskind neef, nicht
broko (ST) kapot
brokoday (ST) rituele dans van (Bosland)creolen tot het aanbrennen van de dag
Brokopondo district in Suriname
Brokopondonees 1 iemand uit Brokopondo 2 van, uit, in Brokopondo
brokosani (ST) 1 wrak 2 kapotte boel
brom brommer, bromfiets
brombere bedrijf dat beerputten, septic tanks en straatputten leegt
bronbron snack van gefrituurde gedroogde gekookte rijst, oorspronkelijk bijproduct van dikke

droge rijstkorst op de bodem van een rijstkoker
broodje 1 puntbrood 2 brood
broodjongen, -man 1 bakker 2 broodbezorger
broodtoaster broodrooster
broodwinkel bakker(ij)
brouwer hoge hoed
browru (ST) hoge hoed
brug steiger
bruine suiker rietsuiker
bruidsen bruismeisje zijn
bruya (ST) 1 verwarring 2 verwarren, overhoophalen 3 verward, rommelig
bruyador (ST) chaoot, warhoofd
Bruynzeelwoning houten prefabwoning van Bruynzeel
bubblegum (E) kauwgom
buffelen (ST) (grof) groepsseks van meerdere mannen met één vrouw, al of niet gedwongen daartoe
buik hebben zwanger zijn
buis tl-lamp
buiten 1 naast de toegestane plaats 2 op het platteland 3 buitenman of buitenvrouw
buitenboord buitenboordmotor
buitendien bovendien
buitenkind buitenechtelijk kind
buitenman man waarmee een vrouw een vaste buitenechtelijke relatie heeft
buitenplaats buitenhuis
buitenvrouw vrouw waarmee een man een vaste buitenechtelijke relatie heeft
buitje buitenvrouw
bull (E) stier
bullebak maken tong uitsteken (tegen)
bun (ST) goed, oké
bunkopseri (ST) verkoop van tweedehandsartikelen op informele locatie
buru (ST) witte Surinamer, afstammeling van in 1845 geïmmigreerde Nederlandse boer
bus kroon (op tand), veelal ter versiering
bushouder autobusondernemer
bushuisje abri
bussen zingend en feestvierend rondrijden in een (disco)bus
buurtehuis buurthuis

buy (ST) 1 gouden of zilveren armband 2 magische armband wintireligie
cacao chocolademelk
cachetring (F) zegelring
callen (E) roepen (bij spel e.d.)
calpoltablet tablet paracetamol (naar de merknaam van Glaxo SmithKline Pharmaceuticals Ltd)
cambio erkend geldwisselkantoor
cambiohouder houder van een wisselkantoor
capttablet 1 hoofdpijntablet (cafeïne, aspirine, phenacetine) 2 pijnstillers
Caraïb lid van het Caraïbenvolk
Caraïben inheems volk dat in het noorden van Suriname woont
Caraïbisch van de Caraïben
cassave langwerpige wortelknol
cassavebrood brood van cassave
cassavechips chips van cassave
caterpillar bulldozer (naar de merknaam Caterpillar)
cell(ulair) (E) mobiel
cellenhuis cellen bij het politiebureau voor tijdelijke gevangenneming
cellkaart kaart voor prepaid beltegoed
centeren (E) aangeven, gooien (sport)
chargen 1 opladen 2 (te veel) in rekening brengen
charger (E) acculader
chef aanspreektitel buschauffeur
chinees Chinese winkel, supermarkt
cinema bioscoop
cito 1 met spoed 2 spoedgeval ('*citocito*', '*met grote spoed*')
citrus 1 verzamelnaam citrusbomen 2 verzamelnaam citrusvruchten
citrusboom sinaasappel-, citroen of grapefruitboom
closet wc
clutch (E) koppeling van motorvoertuig
clutchen (E) ontkoppelen van motorvoertuig
coil (E) bobine van automotor
cola-essence essence met de smaak van cola om siroop ('*strop*') te koken

colgate (E) tandpasta (naar het merk Colgate)
college 1 sociëteit 2 speelhuis
colporteur verkoper van loten
Commewijne 1 district in Suriname 2 Commewijnerivier
Commewijner iemand uit Commewijne
Commewijns van, uit, in Commewijne
Commewijnse vrouw uit Commewijne
concubaan man met wie een vrouw samenwoont in een buitenechtelijke relatie
concubine vrouw met wie een man samenwoont in een buitenechtelijke relatie
contacten (E) contact maken
contaminatie besmetting, verontreiniging
contest (E) wedstrijd
convocatie (formeel) uitnodiging
Coppename(rivier) Coppenamerrivier
Corantijn(rivier) Corantijnrivier
cordless draadloze telefoon
corduroy (E) ribfluweel
Coroniaan iemand uit Coronie
Coroniaans van, uit, in Coronie
Coroniaanse vrouw uit Coronie
Coronie district in Suriname, kokedistrict
corruptief onbetrouwbaar, omkoopbaar
costumière (F) hoger gediplomeerd naaister
coupen een staatsgreep plegen
coupeuse (F) gediplomeerd naaister
coveren iets in orde maken
creoliseren veranderen onder invloed van creoolse taal en cultuur
creool (div.) 1 afstammeling van slaafgemaakten, stadsbewoner 2 van gemend ras
creoolse vrouwelijk persoon van creoolse afkomst
crooked (E) corrupt
crusher (E) stampmolen
crushed-ijs vergruisde ijsklonten of ijsblokken
cube-ijs ijsblokjes
culha (SH) traditioneel van klei gemaakt kookstel voor houtvuur

cultivatie aanplant
cup (E) weggooibekertje
curry (E) kerrie
dada (moiboi van) (ST) 1 moeders mooiste 2 playboy
dadelijk straks
Dag der Vrijheden Emancipatiedag, Ketikotidey, 1 juli
Dag van de Republiek dag waarop Suriname onafhankelijk werd van Nederland, 25 november
dagwe(sneki) (ST) 1 tapijtslang, een grote wurgslang 2 spirituele kracht uit de winti-religie
dal (SH) Hindostaanse peulensoep
dalaskowtu (ST) tipgever bij de politie
dam 1 dammen, damspel 2 dijk 3 stroomversnelling
damesriem ceintuur
damjean, damsjan mandfles
dan toen
danhoedan hoe dan
danke, danki (ST) dank u
dansi (ST) dansfeest
dansmeester marionet
dansmeestertje kleine, zwarte zangvogel
danwat wat dan nog, wat maakt het uit, *'ik leef met hem, dan-wat?'*
daru (SH) 1 rum 2 sterke drank
dc districtscommissaris
De Nationale Assemblée het Surinaamse parlement
deal (E) overeenkomst
Decembermoorden de moord op 8 december 1982 van vijftien Surinamers die tegen het militaire bewind waren
decontaminatie ontbesmetting
delilah (E) (bad)slipper
delfschop spade
delver grafdelver
Demerara verouderde naam voor Guyana, naar één van de districten en een voormalig kolonie
demmen (ST) opspelen
denque tropische ziekte
deposito statiegeld voor fles, jerrican of gasfles
derde been penis
derde vinger middelvinger
desi subcultuur van nieuwe generaties Zuid-Aziaten uit India, Pakistan en Bangladesh in diaspora

detacheren overplaatsen
dhoti (SH) lendendoek
dichtmaken dichtdoen
diefijzer, dievenijzer metalen (sier)hekwerk voor deuren en ramen om inbraak te verhinderen
dieftig diefachtig
dieken (ST) 1 graven 2 te veel vragen 3 zich bemoeien met anderen 4 geslachtsgemeenschap hebben (met)
dienen vereren
dienst hulp in de huishouding, werkster
diep grondig
diklap flanellen dekentje om een baby in te wikkelen of als onderlegger in bed
ding 1 iets 2 voorwerp 3 handeling 4 situatie (veel gebruikt voor allerlei concrete en abstracte zaken die men niet nader wil of kan noemen)
directoire verzamelnaam voor vrouwenonderbroeken
dissen (E) 1 emigreren 2 opstappen, weggaan
dissen 1 beledigen 2 bekritisieren 3 in de maling nemen
district 1 één van de tien districten van Suriname 2 het binnenland
districtscommissaris hoofd van een district
divali (SH) hindoeïstisch lichtjesfeest
diya divali-lampje, kom van klei gevuld met olie of ghiw met katoenen kousje
djabberen (grof) gemeenschap hebben (met)
djail (E) gevangenis
djaffen bluffen, opscheppen
djaffer bluffer, opschepper
djak (E) krik
djakken (E) krikken
djam 1 afsnauwing 2 lastige positie of situatie
djammen 1 afsnauwen 2 tegenhouden bij voetbal
djoinen (E) meedoen met
djorken een auto laten schokken bij het optrekken
DNA De Nationale Assemblée (het Surinaamse parlement)
DNA-lid lid van De Nationale Assemblée

dobbelen gokken
doctoreren promoveren, bezig zijn met een proefschrift
doidoien wiegen
dokken (E) wegduiken
dokken voor (E) onttrekken aan
doks (ST) watervogel, soort eend
doksiwiri (ST) kroos
dol, à la alsof je dol bent, ongeremd
dolhuis psychiatrische inrichting
dollariseren geldelijke transacties in Suriname meer en meer uitvoeren in Amerikaanse dollars
doni (SH) dubbeltje
dood 1 uitgeschakeld 2 bot (mes)
doordien doordat
doorhaling berisping
doorzetten telefonisch doorverbinden
doos zending met levensmiddelen en goederen uit Nederland in een kartonnen doos
doosje vrouwelijk geslachtsorgaan
dopen, gaan gedoopt worden
dopi (ST) 1 patroonhuls 2 slaghoedje
dopipistool (ST) klappertjespistool
dorpskapitein hoofd van een mar-rondorp
dozeren met een bulldozer egaliseren
draagband bretel
draaien 1 roeren 2 koken, *'ze heeft een nasi gedraaid'* 3 veranderen van gedrag
draaijer vrouwenversierder
dragen 1 opzetten van hoed 2 aantrekken van kleding
dram (ST) sterke drank met circa 90% alcohol, als eerste destillatieproduct bij het maken van rum
dreigen 1 plagen, treiteren 2 uitjouwen
dressen (E) uitdossen, netjes kleden
drési (ST) medicijn
drill (E) kaki (stof)
drillen (E) klutsen, roeren
drilstok (E) garde
drinken innemen van medicijn, ook een tablet
droge noot kokosnoot
droge tijd, grote half augustus tot begin december

droge tijd, kleine begin februari tot eind april
drogersvaartuig (E) kustvaarder
dromen met iemand dromen over iemand
droog mager
drop (E) lift, gelegenheid tot meerijden
droppen (E) 1 afnemen, dalen 2 afzetten op bestemming 3 een geliefde in de steek laten
drugstore (E) drogisterij
drukken 1 iemand proberen klein te krijgen 2 iemand benadelen
drum (E) olievat
duim grote teen
duimkruid geld
duimslipper teenslipper met een bandje om de grote teen
duivelsklauw schoenmakersleest
duizendbeenboom mangrove
duku (ST) geld
dusdat juist, inderdaad (om instemming met vorige spreker uit te drukken)
duur zijn zich zelden meer laten zien
dwars scheef
dwergnoot kokospalm
dwergpalm kokospalm
dyaffen (ST) opscheppen
dyaffer (ST) opschepper
dyarusustoel (ST) vierkante hoekstoel
dyeen (E) verven
dyogo(fles) (ST) bierfles van een liter
dyompofutu (ST) hinkelen
dyoniman (ST) nietsnut die een meisje het hof maakt
dyonko 1 joint, marihuanasigaret 2 sluimeren, dutten, knikkebollen
dyugudyugu (ST) grote drukte, gedoe
dyuka (ST) (denigrerend) binnenlandse afstammeling van gevluchte slaafgemaakte
dyukabangi (ST) opklapbare houten bank met rechthoekig zitting en lange leuning
dyuken (ST) 1 aanstoten 2 porren 3 wegsteken 4 instoppen 5 punteren bij voetbal 6 gemeenschap hebben (met)
ebo Eenvoudig Beroeps Onderwijs
echtte echtgenote

echter desondanks, niettemin (als beginwoord van een zin)
eclat geparfumeerd talkpoeder (naar het merk Eclat)
economie spaarzin
eetdoek tafellaken
eetgeld kostgeld
eetzaal eetkamer
eetstel eethoek, eettafel
eigendomsbeker gewonnen beker om te houden
eigendomspartijtje particuliere fuif
eigendomsperceel perceel dat in eigendom is
Emancipatie (E) afschaffing slavernij
emancipatiedag nationale vrije dag op 1 juli ter herdenking van de afschaffing van de slavernij
empi (ST) onderhemd bij koto
engelsebol cake met veel eieren
entreepenning, -geld aansluitkosten telefoon
equipment (E) uitrusting
erf 1 grond waarop huis of gebouw staat 2 speelplein 3 schoolplein
erfelijk besmettelijk (van ziekte)
erfkraan gemeenschappelijke waterkraan op een erf
erfwoning extra woning op een groot erf achter de woning aan de straatzijde
erkennen herkennen
esesi(koffie) oploskoffie
eten klaar maken koken
eto Elementair Technisch Onderwijs
excursie uitstapje
excuus pardon, neemt u mij niet kwalijk
exhaust(pijp) (E) uitlaat(pijp)
ey 1 tussenwerpsel om verrassing uit te drukken 2 tussenwerpsel om aandacht te vragen
ezel muilezel
familieboek(je) document met persoonsgegevens van gezin
familienaam achternaam
famiri (ST) opvulkussentje onder koto
fan (E) ventilator
fanbelt (E) v-snaar (in automotor)
fayalobi (ST) 1 heester of kleine boom met rode, gele of witte bloem (fayalobi betekent

letterlijk vurige liefde) 2 bloem van de heester
fasyong (Ch) Chinese saucijs
favour (E) gunst
faya (ST) 1 heet, vurig 2 brutaal 3 spannend
fayawatra (ST) (warme) ochtenddrank
fietjebal (P) tafelhoetbalspel
fietsenpad fietspad
fijne boter roomboter
fijne schuur staalwol
filaria filariasis, een wormziekte die kan leiden tot elephantiasis (olifantsziekte)
filariabeen dik opgezet been als gevolg van filariasis
filariamuskiet mug die filaria overbrengt
fintjoles (ST) scharminkel
fireën (E) 1 ontslaan 2 verklikken
flashbericht (E) spoedbericht van nieuwsmedia (breaking news)
flashlight (E) zaklantaarn
flat (E, N) 1 bungalow 2 huis niet op palen 3 kleibank in zee 4 zandbank in zee
flauw verwelkt, slap hangend
flauwen verwelken
fles glazen pot met deksel
flirten liefkozen, vrijen
flit anti-insectenspray (naar het merk Flit)
flitspuit handspuit voor het verstuiven van anti-insectenspray
flitten 1 anti-insectenspray verstuiwen met flitspuit 2 spreken met verspreiden van speeksel
flonsen flirten
fluorescent (E) tl-buis
foam (E) schuimrubber voor matrassen
fokken (E) zeuren, lastig doen
fokop (E) naar, slecht
foontje (E) telefoonbericht, telefoonje
fopper fopspeen
forceren (zich) vermoeien
forcerend vermoeiend, veeleisend
fort Paramaribo
Franse kant Frans-Guyana
Fransman Frans-Guyanees
friesje hoog water, overstroming
fris koel
frisse morgen goedemorgen (begroeting)

frita (ST) gefrituurd bolvormig zout gebak van onder meer gesnipperde bakkeljauw (bakkeljauw-frita)

fröbel(school) kleuterschool

frommelen een ander in de war brengen door ingewikkeld te doen

frommelaar knoeier

frommelarij geknoei

frotten (ST) verrotten, vergaan

frotterij, frottigheid (ST) smeerlap-perij

frottig (ST) smerig

frusta 1 frustratie 2 gefrustreerd

fun (E) plezier

funnel (E) trechter

fuse (E) zekering

gaan (E) zullen (als 'going to')

gaan rusten overlijden

gaanderij veranda

galerij veranda, balkon

ganya (ST) oud en vervallen, gammel vervoersmiddel

garen dun touw

garimpeiro (P) illegale Braziliaanse goudzoeker

gasbom gasfles

gasoline (E) benzine

gaster ranzig

gasteren ranzig worden

gearolie (E) smeerolie

gear(box) (E) versnelling (van auto)

geboord lek (band of boot)

gebrekig (iemand) met een beperking

gebremsd zwanger zijn

gebroken 1 stuk, kapot 2 kleingeld 3 bouwval (gebroken huis)

gebruiken 1 nuttigen 2 innemen (van medicijn) 3 lusten

geefs gul, goedgeefs

geit geitenvlees

gekraak 1 consternatie 2 lawaai

geldtrommel geldkistje

gelijk praten uitpraten (van geschil)

geloof talisman

gemakhuisje wc

gemberstroop gemberlimonade

gemongen gemengd

geregeld vanwege loyaliteit een functie verkregen hebben waarvoor men niet gekwalificeerd is

gerief(je) wc

geslagen aangereiden, 'de auto heeft mij geslagen'

gestrafte gevangene

getal rond (kroon)getal bij verjaardag

getrouwde vrouw echtgenote, 'zij is mijn getrouwde vrouw (en de ander is een buitenvrouw)'

geven (resultaat) opleveren

geveten 1 aangetast 2 verroest

geweldig indrukwekkend

geweldig spelen opscheppen

gezworen klerk notaris

ghiw (SH) boter, botervet, gebruikt door Hindostanen om roti te bakken, voor een dya en bij crematies

gierig 1 gulzig, inhalig 2 jaloers

gierigheid 1 gulzigheid, inhaligheid 2 jaloezie

glad steil (haar)

glazenkast buffetkast

glazenmaker libelle

glo Gewoon Lager Onderwijs

globin schoensmeer (naar het merk Globe inc.)

goedang (J) suikerloods

golgate (E) tandpasta, verbastering van colgate (naar het merk Colgate)

gomma lijm of stijfsel van cassavezetmeel

gommakoekje koekje van tapioca of maïzena, boter en suiker, versierd met suikermuisjes, maïzenakoekje

goot smalle sloot langs weg

Goslar Duits koopvaardijchip dat op 10 mei 1940 door de bemanning tot zinken is gebracht in de Surinamerivier voor Paramaribo, 'hij is als de Goslar' (hij is niet weg te krijgen)

goud(zoekers)trein stoomtrein

gouvernement regering

government take (E) opbrengst voor de overheid in de vorm van belasting e.d., in het algemeen gebruikt voor accijns op auto-brandstof

graafwielbagger schoepenradgraver

grader (E) wegen(schaaf)machine

grafbak grafand, houten lijst om de opening van een groeve

granma (ST) oma, grootmoeder

granman (ST) stamhoofd bosnegerstam

granpa (ST) opa, grootvader

grape (E) grapefruit

grappen niet serieus zijn, 'geen grappen maken met', 'stevig aanpakken'

grappenmaker onbetrouwbaar persoon

gratuus gratis

grease (E) vet, smeermiddel voor machines en motoren

greasegun (E) vetspuit

grezen (E) grazen

grietjebie (klanknabootsing) vogel (grote kiskadie)

grijper nijptang

groen onrijp

groene kaas Zwitserse kaas

groene schildpad soepschildpad

groenhart 1 groenhartboom 2 hout van de groenhartboom

groenhartboom tropische boom

groenteboer tuinder

grondbeschikking bewijs van recht op gebruik of eigendom van grond

grondhuur langdurige huur van grond, te gebruiken zoals door de overheid bepaald

grondje moestuin, kostgrond

groot 1 dik, 'die vrouw heeft een grote bil' 2 lang (kroeshaar)

groot bazuinkoor bazuinkoor dat behalve uit blazers ook uit een ritmesectie bestaat

groot hoofd hebben trots zijn

grootoom oudoom

grootopperhoofd stamhoofd

groottante oudtante

grootverlof ontslag

grote ogen hebben hebbertig zijn, inhalig zijn

gudu (ST) geliefd persoon, lieveling, schatje, 'mi gudu'

guesthouse (E) vakantiehuis

gummi gummistok, wapenstok van rubber

gunner (E) veteraan

guur fris

guyave ronde, zoete tot zure vrucht

gwent (ST) gewoonte

gym (E) sportschool

haarmachine tondeuse

haarpn haarspeld

haas paca (soort knaagdier)
habituële drinker 1 gewoontedrinker 2 alcoholist
halen 1 (uit het buitenland) laten halen 2 ophalen, *'ik ben gehaald'*
halen-en-trekken redetwisten
half-half half
hamak hangmat
hand 1 hand 2 arm (deel als aanduiding voor geheel) 3 tros (bananen)
handbezem en vuilnisschap set schoonmaakgereedschap
handbezem stoffer
handicraft (E) 1 met de hand vervaardigen van (kunst)voorwerpen 2 met de hand vervaardigd (kunst)voorwerp
handje lenen handje helpen
handknie elleboog
handlanger assistent, hulpkracht in werkplaats
handnaald naald
handruiker handboek
handtammig overal met de handen aan zitten
hangmateriaal in een hangmat liggen
hardgrondige dank hartelijke dank
hardhorig ongehoorzaam
hatelijk erg(erlijk), vreselijk
haternij nijd
headphone (E) koptelefoon
hebi (ST) 1 moeilijk op te lossen probleem 2 negatieve entiteit (winti)
heengaan overlijden
hemd overhemd
hendel deurknop
hepie hebzuchtig, gierig
her(i)heri eenpansgerecht van bakkeljauw, cassave, zoete aardappel, bakbanaan en ei
herkennen erkennen (van buiten-echtelijk kind)
hernhutter begrafenis karige maaltijd
heugen, zich herinneren, zich
highway (E) snelweg
Hindostaan afstammeling van Brits-Indische immigranten in Suriname
Hindostaans 1 taal van de Hindostanen 2 van de Hindostanen
hipsie hip

hobbelen schommelen in een schommelstoel
hobbelstoel schommelstoel
hobby (E) hartstocht
hoedje condoom
hoeree (E) hoera
hoge-neuten-huis huis op etage-hoge palen
hogefröbel tweede en tevens laatste groep van de kleuterschool
Holi-Phagwa(feest) (SH) hindoeïstisch feest
Holland Nederland
hoofd hoofd, *'je maakt me hoofd moe'* (*je zeurt, ik word moe van je*)
hoofdakte hoofdonderwijzersakte
hoofdakteopleiding opleiding tot de hoofdakte
hoofddoek angisa
hoofdkapitein hoofd van een mar-rondorp
hoofdlozing belangrijke ontwateringsweg
hoog hard (van radio of tv-geluid)
hoogbouw flat
hoop(je) eenheid voor de verkoop van groente en fruit
hoorn claxon
hoos (E) slang (installatie)
horloge klok
hospitaal ziekenhuis
hospitaliseren in het ziekenhuis opnemen
hossel tijdelijke bijverdienste, betaald klusje
hosselaar 1 losse werkmans 2 scharrelaar
hosselen 1 zich inspannen, zijn best doen 2 tijdelijke klusjes doen
hosselwerk los werk
hotsaus pittige saus van gemalen peper
houden bewaren
houtluis termiet
houtmolen houtzagerij
houtplantage, -tuin houtbedrijf
houwer lang kapmes, machete
huisfuij dansfeest bij iemand thuis
huisje spelen vadertje-en-moedertje spelen
huisjurk jurk om thuis te dragen (niet om uit of naar het werk te gaan)

huiskleding kleding om thuis te dragen (niet om uit of naar het werk te gaan)
huismensen huisgenoten
huller pulper
hyster vorkheftruck (naar het merk Hyster)
hysterisch seksueel opgewonden, geil (van vrouwen)
icecream (E) 1 consumptie-ijs 2 ijsje
Id-ul-fitr feestdag aan het einde van de vastenmaand volgens Hindostaanse moslims
ijsappel appel uit Europa (vanwege gekoeld transport)
ijsbox koelbox
ijskast koelkast
ijschaaf metalen schaaft met opvangbakje om ijs te schaven voor schaaftijs
ijswater ijskoud drinkwater, vaak met blokjes ijs erin
ijzerhart 1 tropische boom 2 hout van de ijzerhart
in cas van (E) in geval van
in één hit (E) onmiddellijk
in-de-bil (idb) string
inborst aard, karakter
Indiaanse bacove niet voor directe consumptie geschikte bacove met een lichtrode schil
influenza 1 griep 2 verkoudheid
ingipipa 1 hoge boom 2 hout van de ingipipa
inheemsen indianen in Suriname
inklaarder douanebeambte die goederen inklaart
inkomen 1 betalen, over de brug komen met geld, *'de banken zullen wel inkomen met geld voor salarissen'* 2 geld inzetten bij dobbelen of kaarten
inleggen marineren
inneemsluis sluis
institute in plaats van
inventaristatie inventaris
investatie investering
jaardag verjaardag
jack (E) autokrik
jammer ellende, verdriet
Jantje Nederlandse soldaat
jaran kepong (J) Javaanse dans
Javaan afstammeling van Indonesische immigranten in Suriname

Javaans 1 taal van de Javanen 2 van de Javanen
Javaanse vrouwelijke Javaan
jawel ja
jere (ST) 1 horen, luisteren 2 (tussenwerpsel) hoor!, 'op tijd thuis zijn, jere!'
jeuk hebben zin hebben in seks
jeuken krabben
jo jij, jou
job(papier) sigarettenvloetje (naar het merk Job)
jockey mannenonderbroek zonder pijpen (naar het merk Jockey)
jonko 1 joint, stickie 2 wiet, hasj
joost knikker
jorka geest, spook (winti)
jowka knikker
jubel schoen van jubelleer
jurator notaris
kaaimansaté saté van kaaiman
kabaai (M) 1 wit linnen jasje 2 py-jamajasje
kabbes eetbaar palmhart
kabesa (Sp) 1 hoofd 2 hersens
kabula 1 muziekstijl 2 erotische dans
kaisoi 1 kaisoiplant 2 losse bladkool
kajakaja (ST) verward haar
kajakaja kip (ST) soort kip met op de kop rechtopstaande veertjes
kajal, kadjel (SH) kohl, soort eyeliner
kakibruku (ST) broek van kakistof
kaksi (ST) strijdlustig, kattig
kallakee sticker, plakplaatje
kamer slaapkamer
kamerplicht huwelijksplicht (seksueel)
kamikami Zuid-Amerikaanse vogel
kamisa (ST) traditionele lenden-doek
kamp dorp
kamp(je) hut van Boslandcreolen of inheemsen
kan 1 beker, kroes, mok 2 conservenblik 3 liter
kandratiki 1 slanke, zilvergrijze zeevis 2 kandratiki als voedsel
kaneelappel 1 kaneelappelboom 2 verzamelvrucht van de kaneelappelboom
kankantri (ST) kapokboom
kans risico
kansel preekstoel

kantongerecht kantonrechtbank
kapa (ST) 1 wijde pan zonder deksel) 2 schaal
kapitein 1 hoofd van een Bosnegerclan 2 dorpsheer van inheemsen
kapmes hakmes, vleesmes
kappen iemand slaan, iemand snijden, 'de dief kapte de winkelier'
kapucijner erwt
kapwond snijwond
karbeel schoorbalk, steunbalk
karel(ball)en kaatsenballen
karpel linoleum
karu (ST) maïs
kaseko (ST) Frans-creoolse dansmuziek
kasgeld onderlinge spaarkas
kasiri inheemse alcoholische drank van cassave
kasmoni (ST) onderlinge spaarkas
kasripo inheemse stroopachtig, ingedikd sap van de bittere cassave (lijkt op sojasaus)
kasteel schoft, leegloper
kasteleren castreren
kaster ranzig
kasteren ranzig worden
kasyu (ST) 1 cashewnoot 2 boom 3 schijnvrucht van de boom
katoen watten
kawai bruin zaad van een bepaalde liaansoort
kawina 1 cilindrische trommel 2 creoolse dansmuziek 3 creoolse dansstijl
kawinaband band die kawinamuziek speelt
keen (E, ST) suikerriet
keksi (ST) luchtige bruine eiercake met rum en rozijnen
kel, kil kerel, vent
kep politieagent
keperdak schilddak
kepkepi (ST) pad, paadje
kerkbel kerkklok
kerosineolie petroleum
kerstbel kerstbal
Ketikoti(dey) (ST) feestdag op 1 juli ter herdenking van de afschaffing van de slavernij, emacipatiedag (gebroken ketenen)
ketting geven klok opwinden
keukendoek 1 handdoek 2 theedoek
keukentissue keukenrol

kiesregeling regeling m.b.t. kieswet en kiesbesluit
kinderwagen wandelwagen
kino (D) 1 film 2 bioscoop
kios(k) bar
kip kippenvlees
kippenborst kipfilet
kippenbout 1 kippenpoot, drumstick 2 kippenbout
kippenboutje kippenpoot, drumstick
kippenpoot kippenvoet
klaar 1 niet meer voorhanden, op, 'de suiker is klaar' 2 afgelopen, opgehouden
klappen (iemand) slaan
klarun 1 groene bladgroente 2 plant die gegeten wordt
klassiek traditioneel
klein bazuinkoor bazuinkoor dat alleen uit enkele blazers bestaat
klein(t)je 1 jong 2 plas (urine)
kleine behoefte doen plassen
kleine tong huid
kleinen plassen, druppelen
kleingeld wisselgeld
kleinlandbouw landbouw op kleine schaal
kleinlandbouwer kleine boer
kleinzerig 1 kleingeestig 2 lichtgeeraakt
klem 1 tetanus 2 vastlopen van motor
klep klepkooi (om dieren te vangen)
klerk 1 verkoper 2 winkelbediende
kletsen 1 onzin praten 2 prutsen 3 vervelen
kleurenslide (E) kleurendia
kliniek praktijkafdeling van arts
klinkzand opvulzand
klokkenspel beiaard
kloppen 1 in de handen klappen 2 masturberen door man
kluwen klos
knapkop 1 iemand met een knap gezicht 2 iemand die intelligent is
knippa 1 ronde of ovale vrucht 2 tropische boom
knippaboom tropische boom
knoflookpitje teentje knoflook
koba (ST) diepe kom voor vloeistof
koe koeienvlees
koe van zondag onwetend persoon, 'er net zoveel van weten als

een koe van zondag' (er niets van weten)

koejake toekan

koekblik koektrommel

koelie (denigrerend, scheldwoord) Indiër

koeliecola gramoxon (bestrijdingsmiddel waarmee door Hindoestanen zelfmoord wordt gepleegd)

koep 1 kastruimte onder trap 2 zolder, vliering 3 dakkapel

koeswe 1 orleaanboom 2 rode kleurstof

kof (ST) omslag aan broekspijp

koffiemat (ST) stampblok, vijzel

koffiestaat koffieplantage

kofimama boom met brede kroon

koi (ST) opvulkussentje onder koto

koker putje (op straat)

kokkie (E) peuk

kokolampu (ST) blikken olielamp

kokosdistrict bijnaam van Coronie

kolken 1 overhalen tot 2 mooier voorstellen dan het is

komen op afkomen op

kompas (E) grenslijn

kompasiman (ST) gids

kompe (ST) (boezem)vriendin

kondo condoom

kondre (ST) dorp, plaats, streek waarvan met vandaan komt

kondreman (ST) landgenoot

koni (ST) slim, gewiekt

konkelaar 1 kwaadspreker 2 rod-delaar 2 verrader

konkelarij 1 kwaadsprekerij 2 geroddel 3 verraad

konkelen 1 kwaadspreken 2 rodde-len 3 verraden

konverjarie (ST) kermis (samen-trekking van knownoe (koning[in]) en verjarie (verjaardag))

kookschool huishoudschool

koolpot pot waarin houtskool gestookt wordt

kopi 1 tropische boom 2 hout van de kopi

kopiekoform erg op elkaar lijken van mensen

koppig eigenwijs

koppigheid eigenwijsheid

koproprin (ST) malariamug

kospeld speld

koren (E) maïs(kolf)

korenbrood (E) suikerbroodje van maïsmeel

korenkoek (E) maïskoek

korenmeel (E) maïsmeel

korenpap (E) maïsmeelpap

korenspier (E) maïskolf

korjaal boomstamkano voortbewogen met peddels of buitenboordmotor

korte bezem stoffer

kostgeld huishoudgeld

kostgrond moestuin

kotkoti groot, rechtvleugelig insect

koto (ST) (rok van) Creoolse kledingdracht

kotomisi (ST) 1 Creoolse klederdracht 2 vrouw in koto 3 sierplant

kotoshow (ST) modeshow met Creoolse kledingdracht

kous sok

kousenband (SN) lange bonensoort

koy opgevulde rol om een koto op te binden

krab kras

krabbejas schurft

krabben 1 krassen 2 plagen

krabbenmentaliteit zelf weinig presteren en het een ander niet gunnen om het beter te doen

kracht geven, iets zijn ergens voor of aan werken

krabiet, kabriet soort geit

krabita-anu (ST) slechte handen

krabita-anu hebben (ST) 1 slechte handen hebben bij het knippen van haar 2 alles wat men aanpakt doen mislukken

krafana (ST) houten val voor het vangen van dieren

krak (ST) gaffelvormige stok om iets te stutten

kraken 1 aanmoedigen 2 duimen, *'laten we kraken dat hij gevonden wordt'*

kraker aanhanger, supporter

krakken (ST) stutten met een gaffelvormige stok

kramerijen 1 lapjes 2 band 3 garen

kranen water tappen

krank ziek

krankbed ziekbed

krankzinnig geestesziek

krapa tropische boom

krapaolie olie gewonnen uit krapa

krapé (ST) zeer grote zeeschildpad

krapé-ei (ST) ei van krape

kras 1 kwaad, agressief 2 geil

kraskrasi (ST) 1 eczeem 2 schurft

krassen jeuken

krawkraw 1 chips, meestal van cassave of banaan 2 grijsbruine vogel

kreek (E) 1 beek 2 kleine rivier

krekschoon brandschoon, kraakhelder

krepsi (ST) uitvaartleider

kreunen klagen

kribbig hangerig

krinskin (ST) geluk, gelukkig toeval

krobiya vis

kroebaal 1 breekijszer, koevoet 2 hefboom

croeketeren oneerlijk zijn

croes kroeshaar

croefaja (ST) houtskool

croi magisch middel, magische kracht

croien iemand met een croi bewerken

croemanti 1 luchtgod(en) in de wintireligie 2 geheime taal in de wintireligie

croemweg gewoonweg

croentobana (ST) gerecht van bananen en varkensvlees

croep (E) oogst

croepina (ST) geheimtaal

croellotenziekte ziekte bij cacao-planten

croertu (ST) 1 vergadering, beraadslaging (inheemse notabelen) 2 twistgesprek, ruzie

croertuoso (ST) dorps huis

croebi (ST) zilverkleurig vis

croebiston (ST) kalksteen uit het evenwichtsorgaan van een kubi dat wordt verwerkt in sieraden

croedzu geneeskrachtige klimplant

croeien wandelen

croeilgraver doodgraver, grafdelver

croekula(stok) (J) vaarboom

croekulaman (J) bootsman die vaarboom hanteert

croekumbu 1 blauwzwarte, ronde vrucht 2 drank bereid uit kumbu's 3 kumbupalm

croekumbudrank drank bereid uit kumbu's

croekunnen met opgewassen zijn tegen, *'ik kan niet met jou' (ik kan niet tegen jou op)*

croekupari (ST) 1 teek 2 parasiet (fig.)

kurkuru (ST) gevlochten, rieten mand
kutai slanke, rolronde brakwater-vis
kwak 1 voedsel uit geroosterde korrels cassavemeel 2 moe, uitgeput
kwasibita 1 kleine boom in Suriname 2 geneeskrachtig, bitter hout
kwatta(aap) zwarte slingeraap
kweekje, kweekkind pleegkind
kweekmoeder pleegmoeder
kweekvader pleegvader
kweken 1 fokken 2 verbouwen van gewas 3 grootbrengen van kind
kwieneren dwarsbomen
kwiensen (ST) 1 drukken 2 knippen 3 uitpersen (van vrucht)
kwikwi vis
Kwinti 1 volk in Suriname 2 iemand die behoort tot de Kwinti 3 taal van de Kwinti
laag zacht (van geluid)
labaria bruine of groene gifslang
lachen voorin loszitten van schoenzool
lagefröbel eerste groep van de kleuterschool
lams lamsvlees
landbouwer boer
landing aanlegplaats
landsdienaar ambtenaar
landvoogd gouverneur
langen aanreiken
langabere langdradig en nietszeggend (van spreker)
langste vinger middelvinger
lanti (ST) overheid
lappen repareren
lastdrager bagagedrager
lastig opdringerig
lat liniaal, meetlat
laten 1 achterwege laten, nalaten 2 verlaten, *'die vrouw laat haar kinderen'* (die vrouw laat haar kinderen achter)
laten halen importeren
laterzaak van latere zorg
laxans laxeermiddel
lbgo Lager Beroepsgericht Onderwijs
leba (ST) 1 vrouwelijke geest uit de wintireligie 2 gek persoon (als door een geest bezeten)
leenhuis bank van lening, pandhuis

leerschool lagere school
leesblad bladwijzer, boekenlegger
legstrand strand waar reptielen eieren leggen
leiding afwateringskanaal, weterring
lekkе pijp gonorrhoe bij man
lekkers snoeperij, eten, geld, *'heb je wat lekkers voor me?'*
lelebel sufferd
lemmetje (E) 1 limoen 2 limoenboom
lemmetjeboom limoenboom
leren onderwijzen
leriman (ST) zendeling
les eten spijbelen
letterhout 1 hardhout met zwarte aderen 2 loofboom uit de moerbeifamilie
leven samenwonen (met)
levenswater infusievloeistof
lichten geld opnemen bij de bank
lichtmotor stroomaggregaat
ligdagtarief tarief van een dag ziekenhuis
lighter fluid (E) aanstekerbenzine
lijkbewasser iemand die lijken aflegt
lijken indruk proberen te maken, opscheppen, bluffen
lijkenwagen lijkswagen
lijkstaatsie begrafenisstoet
lijmpapier sigarettenvloeijsie
lijnbushouder iemand met een particuliere lijnbus
lijnen uitlijnen van wielen
lika (ST) suikerstroop
likken 1 uitlikken 2 suikerstroop
Ino lager nijverheidsonderwijs
loeps (E) lusje voor broekriem
loeren 1 in de gaten houden, observeren 2 opwachten
logeergebouw hotel
logologo aal
lokus (ST) Surinaams teakhout
lollipop (E) lolly
longtong (J) kleefrijst
lontai (ST) piment
loopstok wandelstok
loopwagen wandelwagen
loossluis afwateringssluis
loostrens afwateringssloot
lorha (SH) vazelstamper ('sil' is de vazelkom)
lossebuik diarree
lostu (ST) sterke trek

lota 1 huidaandoening 2 witte vlek 3 koperen beker
lotusbloem tulp
lto lager technisch onderwijs
lui trekken zich uitrekken
luid hard, *'zet de tv luider'*
luis lieden
lukuman (ST) wintiziener
lullen (grof) kletsen, vervelen
lusten accepteren (van personen), *'hij is niet meer gelust'* (ze willen hem niet meer)
ma-e (J) oudere Javaans vrouw of verkoopster, ook als aanspreektitel
(de) maak ondernemer die reparaties uitvoert, meestal een autobedrijf of een kleermaker
maand hebben, haar ongesteld zijn
maand zijn, in haar ongesteld zijn
maatje vriendin
maatlint meetlint
maatschappij bedrijf, onderneming
madame-jeanette 1 gele peper 2 plant uit de nachtschadefamilie
mai (SH) oudere traditionele Hindostaanse vrouw
mail (E) post van overzee
maïzenakoekje koekje van maïzena, boter en suiker, versierd met suikermuisjes, gommakoekje
maka (ST) 1 doorn 2 stekel (van plant of dier) 3 splinter
makaperki (ST) hangertje, sieraad
makaslang (ST) giftige slang
maken baren, voortbrengen, verwekken (van een kind)
makokketje 1 kinderspel 2 liedje bij makokketje gezongen
maku (ST) malariamug
mall (E) groot winkelcentrum
mamyo (ST) lappendeken, -doek
mampier, mampiera zeer kleine bloedzuigende mug (knaasje, knut)
man (ST) man, vriend
mandir (SH) hindoetempel
mandoer (J) ploegbaas
manen ponyhaar
mannenfles fles gevuld met potentie verhogende kruiden die gemengd moeten worden met alcoholische drank

manspasi (ST) afschaffing van de slavernij (emancipatie)
mantel (regen)jas
mangro (ST) mangrove
manya, manye 1 mangoboom 2 mango
manyaboom mangoboom
maraka, malaka (Ca) rammelaar (holle kalebas met pitten of steentjes aan steel)
maripa 1 eivormige, bruine steenvrucht 2 maripaboom
maripaboom palmboom
maripaolie olie van de zaden van de maripapalm
markt, onder de op de markt (de Surinaamse markten zijn doorgaans overdekt)
markttas boodschappentas
markusa (Ca) passiebloem, passievrucht
maro militaire politie (van marechaussee)
Marowijne 1 district in Suriname 2 Marowijnerivier
marron binnenlandse afstamming van gevlochte slaafgemaakten, Boslandcreool, Bosneger
mars (ST) achterste, kont, *'eet me mars'* (je kan de pot op)
masala (SH) 1 geel, pikant kruidmengsel 2 soort masala
masjid (J) moskee
maskaderen (ST) vernielen
massameeting grote politieke bijeenkomst
massen (ST) 1 verbrijzelen, vermorzelen 2 stampen 3 (grof) geslachtsgemeenschap hebben
masusa 1 plant uit de gemberfamilie 2 zwartpaarse bes van de masusa 3 kruid uit de bessen van de masusa
masusarijst eenpansgerecht met rijst
mat liggende balk of boomstam met gaten als vijzel
mata (Ca) massieve houten vijzel
matapi cassavepers
Matawai 1 marronvolk in Suriname 2 iemand die behoort tot de Matawai 3 taal van de Matawai
mati (ST) 1 vriendin 2 homoseksuele vriendin
matispel (ST) lesbisch verkeer

matjok (Ch) gezelschapsspel
matjoktafel (Ch) tafel voor matjok
mattie (ST) vriend
maulana (SH) korangeleerde
me mijn
medicijn pil
mef muf
mehndi (tattoo) (SH) hennatattoo
meidman vrouwenversierder
meisje vagina
melden laten weten, *'ik meld u', ik zal het u laten weten'*
melkpot melkkoker
mensen soortgenoten
mesjonge mal, gek
meteens meteen
microwave (E) magnetron
middenvoet geslachtsorgaan
migado (ST) tussenwerpsel om verbazing of ontsteltenis tot uitdrukking te brengen (mijn god)
milieuonderzoek antecedentenonderzoek
mira-udu mierenhout
misi (ST) juffrouw, mevrouw, dame (ook als aanspreektitel)
modderkap spatbord
mode maken modieus gekleed gaan
modeboek modeblad
modiste naaister voor voorname-lijk dameskleding
moederbank centrale bank
moedwillig bereidwillig, welwillend
moeilijken last veroorzaken
moeite maken je best doen, *'maak moeite voor me', 'ik maak moeite'*
Moengonees 1 iemand uit Moengo 2 van, uit, in Moengo e.d.
Moengonese vrouw uit Moengo
moetete grote, rechthoekige, open draagmand op de rug
mofinawan arme, hulpbehoevende
mofokoranti (ST) mondelinge verspreiding van nieuws en geruchten
moyboyvandada (E) playboy
moyboy, voor (E) voor de sier
mokomoko tropische plant
moksaleysi (ST) eenpansgerecht van rijst, gekookt met water of kokosmelk, vlees of vis, al dan

niet met bonen of andere groenten
moksimeti (ST) gerecht van gemengd vlees
molenhout zaaghout
mond mond, *'je mond beeft niet?' (hoe durf je [het te zeggen], schaam je je niet?)*
mondverlegen veel pratend
mondwassen tandenpoetsen
moni (E, ST) geld
monkimonki (E, ST) doodskopaapje
monkimonkikers 1 Surinaamse kers 2 vrucht van de monkimonkikers
mooi oogje maken lief aankijken
mootje partje (van sinaasappel e.d.)
mopé pruimachtige vrucht
mop dweilzwabber
moppen dweilen met een zwabber
mora 1 loofboom 2 morahout
morsen verkwisten, verspillen, eten laten staan
morserij maken knoeien, morsen
morserij smeerlapperij, vuiligheid
mosterd piccalilly
mot knikker
motjo(meid) (ST) hoer
motor grader (E) wegen(schaaf)machine
motten motregen
muffler (E) knalpot
mule (E) muilezel
multiplex multiplex
murmuren mopperen, tegensputteren
musket mug
musketenkaars brandspiraal met insecticide
musketenkleed klamboe
muts condoom
naar beneden stroomafwaarts
naar boven stroomopwaarts
naast ernaast, hiernaast, *'ik ben naast'*
nachtjurk gewaad voor vrouwen om in te slapen
nachtpak pyjama
nachtwachter nachtwaker
naderen benaderen, wenden tot
nagri (ST) kruidnagels
nana (SH) grootvader van moeders kant bij Hindostanen

nani (SH) grootmoeder van moeders kant bij Hindostanen
nani(wagen) (SH) lijkkoets voor armen
napi eetbare, langwerpige wortelknol
natuurgetrouw gewoontegetrouw
nauta (SH) uitnodiging (traditioneel voor voor godsdienstige Hindoe-plechtigheid)
neerzigen door neervallen
negerengels Surinaams, Sranan-tongo
nek hals, keel
nemen (een man of vrouw) trouwen
nene (ST) 1 grootmoeder 2 oppas 3 zoogmoeder
neusboter snot
neut paal onder een verhoogd huis
nice (E) mooi
Nickerie district in Suriname
Nickeriaan iemand uit Nickerie
Nickeriaans 1 van, uit, in Nickerie e.d. 2 taal in Nickerie 3 behorend tot de Nickeriaanse taal
Nickeriaanse vrouw uit Nickerie
niemboom altijdgroene boom met witte bloemen
niet thuis misplaatst, onbehoorlijk
nietjes remover (E) ontnieter
njawari (ST) schutnet
no (ST) nietwaar, toch 'laat me voor je zetten, no'
noni 1 kleine, altijdgroene boom 2 grijze, vies smakende en ruikende vrucht
nonsens onzin
noordoostpassaat oostelijke wind
nugget schoensmeer (naar het merk Nugget)
nummerbewijs document dat dient als bewijs
obia (ST) 1 godheid, geest, positieve magische kracht 2 voorwerp met spirituele kracht (winti)
obia(man) (ST) wintipriester, medicijnman met magische kracht
occupant iemand die zich vestigt op grond van een ander
odo (ST) spreekwoord, gezegde
oeree (E) hoera
oesterboom mangrove
of of, alleen bij tegenstelling, zoals 'ik ga naar de winkel, of ga jij?'
ogelijk mooi

okersoep soep van gesneden stukken oker
oksel(mouw)truitje 1 mouwloos armsgat 2 mouwloos hemd
okselborstrok T-shirt, truitje
okselmouw mouwloos
okselstick deostick
olie petroleum
oliesardien, oliesardine sardine in olie in blik
on-en-minvermogenkaart dokterskaart voor minder draagkrachtigen
onafhankelijkheidsdag 25 november
onbeschoft onbeleefd
onderborstrok hemd
onderlegger onderzetter (voor pan)
onderstand financiële ondersteuning van de overheid, bijstand
onderwaterhoutkap houtkap onder water in het stuwmeer
onderwerk 1 onderlichaam 2 geslachtsorgaan
onkan ondenkbaar, onbestaanbaar
ons belang landbouwproductenwinkel
ontbenen ontgraten
ontbieden oproepen, laten komen, 'het slachtoffer is per ontboden ambulance afgevoerd'
ontheffen, uit zijn functie ontslaan, 'hij is uit zijn functie als directeur ontheven'
ontpakken uitpakken, 'pas ontpakt!' (in reclame: net binnen!)
ontslagdecreet decreet m.b.t. ontslag
ontzield overleden, dood, levenloos
oogje werpen toezichhouden
oogmissie 1 medische missie 2 groep oogheekundigen op oogmissie
op de lijn(en) in de prostitutie
op in, te (woonplaats)
op noten notenschrift
opbrengen grootbrengen, opvoeden (van kind)
opdonderen ontslaan
opduvelen wegwerken (van persoon)
openkap(auto) cabriolet
openmaken opendoen
openstoten openduwen

opfokken 1 belazeren 2 dwarsboemen
opgelaten opgelucht
opkloppen kloppen
opleggen opbergen
opmaaksel benodigdheden voor het versieren van kleding
opo oso (ST) open huis
oppassen dat ervoor waken
oppasser verpleger, ziekenverzorger
oproerig lawaaiig, rumoerig, luidruchtig
opstellingscommissie commissie die examenwerk opstelt
opwonende inwoner van een dorp
oranje 1 sinaasappelboom 2 sinaasappel
oranjeboom sinaasappelboom
orgeade (Fr) siroop of drank van fijngestampte, zoete en bittere amandelen en suiker
orhni (SH) lange, meestal witte en met kant versierde hoofddoek, die door Hindoestaanse vrouwen los over het hoofd en afhankelijk tot de heupen wordt gedragen
originees imitatie van Chinese makelij
ouma oma, grootmoeder
oupa opa, grootvader
out (E) uitgeschakeld bij spel
overgooi overgooier
overhaal, overhaul, overol (E, ST) onderhoudsbeurt van auto
overhalen, overrollen (E, ST) reviseren van motor
oversteken overzetten met boot
overtrek overhaal, overtoom (om boot over land naar ander water te slepen)
overtrekpapier patroonpapier, rasterpapier
owma oma, grootmoeder
owpa opa, grootvader
owrukuku (ST) 1 bruine of groene gifslang 2 uil
oxideren roesten
pa-e (J) oudere Javaans man of verkoper, ook als aanspreektitel
paarderij paardenspel
padie (J) rijst
pagara (ST) 1 duizendklapper (knalvuurwerk) 2 gelegenheid met vuurwerk

pagara-estafette bijeenkomst met pagara's
pagarafestival festival met pagara's
paiman (ST) offer
pajong (J) Indisch zonnescherm voor inheems hoofd
pajong-waaier (J) (denigrerend) jaknikker, hielenlikker (diegene die de pajong waaiert voor het inheemse hoofd)
pakira halsbandpekari (klein navelzwijn)
pakkertje tikkertje (kinderspel)
pakkum pakking
pakro (ST) slak(kenhuis)
paksoi, pak-choi (C) langbladige open Chinese kool met groene bladeren en witte bladstelen
palissade platte staak voor hut of omheining
palmiet(boom) palm
palulu plant met oranjebladeren
pampo pompoen
pan 1 wijde pan zonder deksel 2 kookpan suikerfabriek 3 open visrijke vijver of plas
pandit (SH) 1 hindoe priester 2 geleerde hindoe
pandita vrouwelijke hindoegeestelijke
pangi (ST) traditionele omslagdoek van Marrons
pantje 1 vagina 2 schaamdoek, lendendoek (inheemsen)
pantjesgoed maandverband
papaya (ST) 1 plant 2 vrucht van de papaya 3 gevlochten mat van papayagrass 4 zijplank verhoogde boord korjaal
papaslang, papasneki (ST) boa constrictor
par boiled (rijst) (E) snelkookrijst
para (ST) geheimtaal slaafgemaakten vermoedelijk ontstaan in Para
Para district in Suriname
Paraan iemand uit Para
Paraans 1 van, uit, in Para e.d. 2 taal in Para
Paraanse vrouw uit Para
paraplupriem paraplubalein
parastataal bedrijf bedrijf in eigendom van de overheid
parastataal semioverheid

Paramaribo 1 hoofdstad van Suriname 2 district in Suriname
parel peddel van kano
parelen 1 peddelen 2 roeren
park (E) 1 parkeerlicht 2 stadslicht
parkiet papegaaï
parking-brake (E) handrem
partij (E) kameraad, makker, vriend
parwa soort mangrove
parwabos bos met parwabomen
parwahoning honing van de parwaboom
pasje (ST) smal paadje
passagekantoor kantoor voor overtochten
passen op passen bij
pastifi spleet tussen voortanden
pata(pata), patapedo (Sp, ST) (gym)schoen
pataka roofvis met brede tanden
patat, patate, petat zoete aardappel,
patata(nia), petata(nia) Nederland
patatfriet friet, patat
patroonpapier overtrekpapier
patyapatya (ST) week en breiachtig, papperig (van fruit of zandwegen)
peer gloeilamp
peetje 1 oude vrouw 2 oude man 3 peettante 4 peetoom 5 menstruatie
pegasse veen
pel (E) 1 kameraad, makker, vriend 2 vrijer
pemba(doti) (ST) witte klei, pijp-aarde voor rituele doeleinden (winti)
pen 1 haarspeld 2 knijper 3 stal (voor vee)
pennemes zakmes
penning nummerplaat van auto of fiets
pepaja papaja
peper 1 peper 2 sambal 3 peperig (eten), 'die nasi is peper' 4 brandend heet (zon)
peperhuisje puntzakje van papier
pepiet, pipiet (Sp) nugget (klopje ruw goud)
peprewatra (ST) dunne vissoep met pepers
perceel(land) afgegrensd stuk land
perceelkaart kadastrale kaart
periode, in der ongesteld zijn

persad (SH) zoet Hindoeïstisch gerecht
persen 1 drukken, knijpen, kneuzen 2 geslachtsgemeenschap hebben
pesi (ST) 1 erwit 2 peulvruchten
petjel (J) Javaans gerecht
petshop (E) dierenwinkel
petten (E) liefkozen, vrijen
pettum (E) lieveling
pg procureur-generaal
Phagwa(feest) hindoeïstisch feest, holifeest
pay(man) (Ca, ST) 1 medicijnman 2 priester 3 tovenaer
payen (Ca, ST) 1 magie bedrijven 2 toveren
pièce (F) 1 rol stof 2 coupon stof
piek (E) plectrum
pieken (ST) uitzoeken
piepen (E) 1 gluren, spieden 2 rondneuzen
pieper (E) gluurder
pieren (ST) vertonen, ontbloten van lichaamsdeel
pier, witte of pierewiet scheldnaam voor blanke
pietje menstruatie
pikaks pikhouweel
pikolet wedstrijd zangvogel
pina 1 palmboom waaraan açai-bessen groeien 2 pinabladeren als dakbedekking
pinablad blad van de pinapalm
pinadak dak gemaakt van pinabladeren
pinahut hut van pinabladeren
pinapalm palmboom waaraan açai-bessen groeien
pinaren (ST) 1 tobben 2 tekortkomen
pindabanket pindakoekje
pinekiller (E) pijnstillert
pingo varkenachtig dier
pipi (ST) penis
pipit ruw goudklompje
piren (ST) piranha
pitje teentje knoflook
pitjel (J) Javaans gerecht
placer (E) goudconsessiegebied
plak reep (chocolade)
plakken slijmen
plane (E) vliegtuig
plant (E) fabrieksterrein
plantage 1 plantage 2 houtbedrijf 3 dorp 4 binnenland, platteland

planten kweken, verbouwen
plantsoen plantgoed, pootgoed
plat 1 dun 2 ondiep (water)
plat eten klaplopen, parasiteren
platte buurt krottenwijk
pleier (E) combinatietang
pletten tegen elkaar aan staan
plunjies plunje
poclair graafmachine (naar het bedrijf Proclair)
podosiri 1 paarse vrucht van de pinapalm 2 drankje bereid uit de açaiibes 3 pinapalm
podosiripalm palmboom waaraan açaiibessen groeien
poedercacao cacaopoeder
poederkaneel kaneelpoeder
poedermelk melkpoeder
poederzeep zeepoeder
poel (E) zetje, duwtje
poenie, poenta, poentje vagina
poets schoensmeer
poknak slecht, waardeloos
poku (ST) muziek
pola (grof) vagina
polakbeschuit dik toast (naar de firma Polak)
poli(kliniek) 1 praktijkafdeling van dokter 2 spreekuur van dokter
polis betalen premie betalen
politoeren lakken, vernissen
pols polshorloge
poltiek (E, ST) vaarboom
pom ovenschotel van geraspte tayer, kip en zout vlees
pommerak 1 tropische boom 2 vrucht van de pommerak
pommerakboom tropische boom
pompeja(water) 1 eau de cologne (naar het merk Pompeia) 2 iro-nisch voor onfrisse geur
pomtayer tropisch knolgewas gebruikt in pom
ponsjool (E) perforreertang
poort hek
pootjes baden pootjebaden
popjawa Javaanse popmuziek
popsicle waterijsje
popu populaire persoon
populair bekend
porknokker, porck-knocker (E) goudzoeker
portie maaltijd
portret trekken portretfoto maken
Portugees Sefardisch

posapparaat betaalapparaat in winkels voor pinpas
post balk, houten stijl van kozijn
posteren posten (brief e.d.)
pot pan met deksel
poti (ST) 1 arm 2 beklagenswaardig
potje conservenblikje
pottenschuur schuurspons, pan-spons
power-brake (E) rembekrachtiging
power-house (E) hoogspanningshuisje
power-steering (E) stuurbeksrichting
poweren kracht geven
powisi zwarte vogel
praaien spelen (met kaarten e.d.)
prapi (CA, ST) grote indiaanse kom
prapistok (CA, ST) garde
prasaad (HS) zoet Hindoestaans gerecht
precair bedenkelijk, zorgelijk, 'de toestand is precair'
precut woning (E) prefab woning
preektafel preekstoel
prei lente-ui
preiskoro peuterschool, kleuterschool
pressen (E) 1 persen (met strijk-bout) 2 strekken (straighten) van haar
prieten (ST) 1 een pak slaag geven 2 geslachtsgemeenschap hebben
prijzetting prijs(vast)stelling
prikje inenting, vaccinatie
prikken (grof) geslachtsgemeenschap hebben
primaire weg weg van nationale betekenis op sociaal en economisch gebied
printabezem bezem van kokospalmnerven
prisma paperback, pocketboek (naar het merk Prisma)
prodowaka modeshow of optocht met meestal traditionele kleding
prop propvol
propeller schroef (van buitenboordmotor)
provisiehandel levensmiddelenhandel
provision levensmiddelen
prowagen patrouillewagen politie met mobilfoon (politie radio omroep)
puf scheet, wind

puffen scheet of wind laten
puja (HS) hindoegebedsdienst
punaisje punaise
puntbroodje zacht langwerpige broodje
purperhart 1 grote boom met paars hout 2 tropische paarse houtsoort
putty (E) stopverf
pyari (SH) lieveling
pyaw (Ch) Chinees gokspel
pyoko (ST) mee-eter, vetpuistje
quaker oats haveremout (naar het merk Quaker)
raaf papegaai
radicaal titel, diploma
rakhi (SH) Hindoestaanse wikkelaarband
rammelen slaan, een pak slaag geven (aan)
rampeneren vernielen, beschadigen, bederven
ramtahal 1 rum 2 borrel (van winkelier Ramtahal)
rasper rasp
rauw grof, ruw, ruig
raveel hulpbalk
ravijn dal
razor (E) scheermesje
recappen (E) autobanden van een nieuw loopvlak voorzien
record (E) grammofoonplaat
reeds al
reel (E) (werp)hengel
reelen (E) hengelen
refri (E) scheidsrechter
regelarij het regelen
regelen 1 inrichten (van huis e.d.) 2 opruimen
regelen iemand voortrekken, voor iemand iets regelen, familie of relatie helpen aan een baan
regenmantel regenjas
regentijd, grote eind april tot half augustus
regentijd, kleine begin december tot eind januari
regeren 1 stoeien 2 tekeergaan 3 tiranniseren 4 uitleven (zich)
remover (E) ontnieter
rennen trimmen
repman volwassen vogel
reshuffelen (E) samenstelling van het kabinet wijzigen
resida henna (heester)
reson (Sp) ukelele

ressortleider leider van een ressort
ressortraad hoogste orgaan van een ressort
ressortraadslid lid van een ressort-raad
reukzeep toiletzeep
revolverponsjool (E) revolver(gaates)tang
richtig correct, juist
riem militair koppel
riet suikerriet
rieten (met een riet) slaan
rietkap suikerrietcampagne
rifle (E) geweer
rijden varen
rijstareaal land waarop rijst verbouwd wordt
rijstcooker (E) rijststomer
rikrakband zigzagband
rits schelprug, zandrug
rollen omdraaien
rolstocking (E) kort sokje (voor dames en kinderen) dat kan worden opgerold
romein nemen positie kiezen
rommels rommel
ronde schijf schenkelvlees
ronde snijboon sperzieboon
roodborstjemanja kleine rode mango
roosjes roos (in het haar)
rooskaneel pijpkaneeel
roosten roosteren
rossen 1 een pak slaag geven (aan) 2 verkrachten
roti (SH) Hindostaans gerecht met platbrood, aardappelen, kousenband en kip
rotishop shop waar roti verkocht wordt
rouwadvertentie overlijdensbericht
rouwbericht overlijdensbericht
rowti zangvogel met roodbruine borst
rozengeest rozenessence
rozet rollet
ruiker bos bloemen, boeket
ruilen ruien
rumblestrip (E) geribbeld vlak op de weg
rund 1 koe 2 rundvlees
rustig, rustig goed, prima, 'hoe gaat het met u?' 'rustig, rustig'
ruwe soda soda
saaien (E) ontwijken

safety razor (E) veiligheidsscheermes
san (ST) wat?, nee maar!
sangrafu kruidachtige plant
saoto(soep) (J) pittige Javaanse soep
sap 1 vruchtensap 2 grapefruitsap
sapakara grote kleurige hagedis
sapotille tropische boom
Saramacca district in Suriname
Saramaccaan man uit Saramacca
Saramaccaans van, uit, in Saramacca
Saramaccaanse vrouw uit Saramacca
sarasara (ST) garnaal
sarasaragras (ST) slijkgras
sardien sardientjes
savanne weide
savannehert groot hert
sawpaw (Ch) Chinees plat broodje
schaafijs ijs van blok geschaafd met limonade
schaalverdeling naaistermaatje
schaften lunchen door werknemers
schamen (zich) verlegen zijn
schandaal 1 herrie, lawaai 2 ruzie
schande geven te schande maken
schavotteren terechtstellen
scheepsbed stapelbed
scheerblad scheermesje
schel bel
schellen bellen
schelprijs schelprug
scheplepel opscheplepel
schijf stooflappen
schijnen flirten, verleiden 2 overhalen 3 misleiden
schikfoam (E) oase
schildpadbankje krukje
schoen (een paar) schoenen, 'mijn zus heeft een nieuwe schoen gekocht'
schokkenbreker schokbreker
schokkendemper schokdemper
schokking stuip
schoolerf schoolplein
schoollat (bord)liniaal
schoonbroer zwager
schoppen 1 aanzetten tot 2 prikkelen
schoppend iets prikkelends
schotel schaal
schouderschudden schouders op-halen

schreeuwen 1 knarsen, piepen 2 standje geven, 'de baas schreeuwt zijn bedienden'
schrijfboek schrift
schroef (ST) gewricht
schroefleest uitzetleest schoenmaker
schrotum schrootjes
schuilen verstoppen
schuin 1 grappig, markant 2 dubbelzinnig
schuine woorden grapjes, woordspeling
schuiven opschuiven, opzijgaan
schuldentrappert nietsnut
schuren homoseksueel verkeer tussen vrouwen
schurk spelen valsspelen
schuur schuurpapier
schuurmeid lesbienne
seatbelt (E) veiligheidsgordel
sebastopol lage zwarte schoen met strik (naar de Russische plaats Sebastopol)
sekseki (ST) 1 rammelaar 2 schudbus
seniorenburger oudere, bejaarde
servicestation (E) benzinepomp, -station
setigon (ST) (bij wet verboden) geweer voor het schieten van wild, waarmee dikwijls ongelukken gebeuren (seti = plaatsen, gon = geweer)
sherrywijn sherry
shift (E) 1 dienst (werkperiode) 2 werkploeg
shop (E) (reparatie)werkplaats
shot (E) borrel
shutter (E) blind (luik) 2 louver
shutterboom verticale aluminium strip die deel uitmaakt van een glazen shutterraam
sie(u)w (Ch) zoute Chinese ketjap
sil (SH) platte vijzelsteen, in moderne keuken vervangen door een vijzelkom ('lorha' is de vijzelstamper)
sinaassap sinaasappelsap
singel dakpan van hout
Sipaliwini district in Suriname
sister stortbak (van wc)
sito 1 met spoed 2 spoedgeval (medische wereld)
sjène 1 blunder, flater, mislukking 2 jammer

sjène slaan beschaamd staan
sjoeten (E) knikker werpen
sjoffel (E) schoffel
sjoffelen (E) schoffelen
skeer 1 geen knikkers meer bij knikkerspel 2 blut (zonder geld)
skiet politieagent
skiet, skiti sperma
skont (zeer grof) stommeling, schooier
skowty (ST) 1 politie 2 politieagent
slaan 1 stoten 2 (dodelijk) treffen, aan- of doodrijden, *'de auto heeft mij geslagen'* 3 verdienen van geld 4 uitvaardigen, *'de regering heeft een resolutie geslagen'*
slaapbroek pyjamabroek
slaapjapon nachtjapon
slaapjurk 1 nachtgewaad voor vrouwen 2 kledingstuk voor baby's
slaapkleren nachtgoed
slaappak pyjama
slabbe (E) schaalstuk
slablaadje sla
slag stoot
slangenhout 1 grote boom 2 hout
slecht(e droom) enge, nare droom
sleutel sleutelbos
slide dia
slijper puntenslijper
slijpmeel bruinmeel
slijsen (E) in plakjes snijden
slijse plakje
slik trekje aan sigaret
slip 1 enveloppe, loonzakje 2 strookje papier
slok trekje aan sigaret
sma (ST) meisje
smal 1 slank 2 nauw (van kleding)
smatje (ST) meisje
smelteren smelten
smile (E) glimlach
smilen (E) glimlachen
smoeren 1 smoren 2 weken van wasgoed
snaps (D) borrel
snel gauw
snelloop hardloopwedstrijd
snoepgeld zakgeld
soda bakpoeder
sodawater spa rood
soela stroomversnelling
soep soepvlees
soepgroente selderij
soeur (F) non, zuster

sofa bank
soft (E) frisdrank
softfles (E) fles frisdrank
sok 1 sok, kous 2 goed, fijn 3 slecht
sooi (ST) saai
sopi borrel
soppel dronken
sound-truck (E) geluidswagen, omroepwagen
spaarpot vagina
span (ST) 1 spanning, druk, *'no spang'* (*maak je niet druk*) 2 sexy
spanner (E) moersleutel, ringsleutel, steeksleutel
spare (E) reservewiel
spark (E) plug bougie
spatie afstand tussen plaatsen
specie (informeel) geld
spek geld
spel span trekdieren
spier maïskolf
spieren erectie hebben of krijgen
spijsolie slaolie
spinmager broodmager
spit(svork) spitvork
splitten (E) opstappen, weggaan
sponseren steunen
spookambtenaar ambtenaar die een salaris ontvangt maar nooit op het werk verschijnt
sport ontspanning, recreatie, vermaak
sporten uitgaan
spreiden 1 bed opmaken 2 hand ophouden
sprietje rietje
spring(hoog)water springvloed
springval eb
spugen ejaculeren
Sranan(tongo) (ST) Surinaams
Srananman Surinamer
SRD 1 muntsoort Surinaamse dollar 2 bedrag in Surinaamse dollar
srefidensi (day) (ST) onafhankelijkheid(sdag) 25 november
staartzwaaien kwispelen
staatslogeergebouw eenvoudig hotel van de overheid
stad, de Paramaribo
stampan (ST) stevig
standplaats staanplaats
stang blok (ijs)
staten (de) parlement (het)
staveren 1 schudden (van kaarten) 2 vechten met vuisten
steakgehakt rundergehakt

steamen (E) hardlopen, rennen
steamer (E) stoomboot
stede plaats, *'hier ter stede'* (*hier ter plaatse*) *'in stede van'* (*in plaats van*)
steeg, steek landweg, straat
steken (zich) prikken (zich)
stelling (aanleg)steiger
stem geven waarschuwen
stepwiel reservewiel
sterke arm politie
stijlen (E) distilleren
stijler (E) distillateur
stijlerij distilleerderij
stikken 1 naaien, *'de modiste heeft de scheur in mijn jurk gestikt'* 2 afslaan van een automotor
stille film stomme film
stinkvogel gier
stippelijk stipt, precies, punctueel
stof pus, etter
stokje draaien spijbelen
stomen stoven
stoof gascomfort, kookstel, petroleumstel
stoofvlees runderlappen
stoompot drukpan
stoorhuis opslagplaats, pakhuis
stootkar handkar
stopfles weckfles
stoten 1 duwen 2 schuiven
stow-away (E) verstekeling
straighten (E) strekken van haar
straks meteen
strandnet schutnet
strap(je) (E) schouderbandje
streep door het hoofd hebben getikt zijn
strekking traject van een weg tussen twee punten, weggedeelte
strijen strijden
strikjesverkoop collecte
strikjesverkoper collectant
strip (E) start- en landingsbaan
strooisel confetti
stroop 1 limonadesiroop 2 limonade gemaakt van siroop
strooppoeder limonadepoeder
structurenvergadering interne vergadering van een politieke partij
stuipen stuiptrekken
stuiten vastlopen
suikerbacove 1 kleine, zoete banaan 2 plant waaraan de suikerbacove groeit
suikergoed snoepgoed

suikerstaat suikerplantage
sukru (ST) suiker
sula (ST) stroomversnelling, water-
 val
swappen schrokken
switch (E) contactsleutel van auto
switsopi (ST) likeur
sympa sympathiek
t(s)jekken (E) controleren
taart cake
tabbetje (ST) eiland in rivier
tablet pil
tafeldoek tafelkleedje, tafellaken
tafia rum
tafra (ST) offermaaltijd (winti)
takitaki (ST) (denigrerend) Suri-
 naams (Sranantongo), negeren-
 gels, geklets
tamarinde 1 tropische boom 2
 bruine peulvrucht van de tama-
 rindeboom
tamarindekoekje koekje bereid
 van tamarinde en suiker
tamarindestroop siroop van tama-
 rinde
tanden pieren (ST) grijzen (tan-
 den ontbloten)
tandenschuier tandenborstel
tant tante
tanteren (ST) ergeren, treiteren
tape (E) plakband
tapijtslang boa constrictor
tapioca smaakloos zetmeelrijk in-
 grediënt van bewerkte en ge-
 droogde cassavewortel
tara (ST) (kleef) gom
taratiki (ST) lijmstokje
tawte Chines zoetzure zilveruitjes
 op azijn
tayer(blad) bladgroente
tazzagroep drumband, percussie-
 groep
teddybeer (E) knuffel
tegenstaander tegenstander
tegenwater tegenstroom
teil emmer
telmachine rekenmachine
telmaster (E) rekenmachine
tent 1 kajuit 2 stalletje
tentboot deels overdekte roeiboot
teptep, tiptip slipper
territoir grondgebied van de staat
testen controleren
tet snufje (zout e.d.)
tets test, toets
tetsen testen

tewerkstellen als werknemer aan-
 nemen, in dienst nemen
thans nu, tegenwoordig
thuisgaan thuishkomen
tiep speen (van koe)
tij vloed
tijd eten spijbelen
tijger jaguar, poema
tijgen 1 ergens naartoe gaan 2 er-
 gens aan beginnen, *soms in on-
 juiste tijd gebruikt 'demonstran-
 ten togen morgen naar de vice-
 president'* (vervoeging tijgen,
 toog/togen, getogen)
timehri (Ca) rotstekening
timmeren gemeenschap hebben
 (met)
tip-tip (ST) eenvoudige slipper
 (vroeger met houten zool, ge-
 luidsnabootsing)
tjap hak, houw
tjapinder timmerman
tjappen kappen, schoffelen
tjekken (E) in het oog houden, op-
 letten
tjikkere(tjikkere) dobbelen
tjoppen 1 aantikken 2 pikken (door
 vogel) 3 stelen 4 wegschieten
 (van een knikker) 5 gemeenschap
 hebben (met)
tjoren stelen
toast tosti
toch 1 immers 2 nietwaar (aan het
 einde van een zin, ter bevesti-
 ging)
todo (ST) pad (dier)
toekijken opletten, toezien
toenemen aankomen (in gewicht)
toescheidingsovereenkomst ver-
 drag van de onafhankelijkheid
 van Suriname
toespijs broodbeleg
toeter claxon
tof (E) 1 akelig, gevaarlijk, lastig,
 naar 2 prettig 3 stoer
tokotoko (ST) modder(ig)
tollie (ST) penis
tomaten sardines sardines
tongo (ST) taal
tonka(boom) (div.) tonkaboom
toolbox (E) gereedschapskist
toon grote teen
toonhoed steek
topless (E) strapless, zonder schou-
 derbandjes

topper topman of -vrouw van or-
 ganisatie
tori (ST) verhaal, praatje
tori praten een informeel gesprek
 voeren
torque-wrench (E) momentsleutel
totaal gehavend total loss
total (E) smoorverliefd
touwboot (E) sleepboot
toytoy (ST) penis
track (E) rupsband
trainen (E) opleiden
training (E) opleiding
trainingsfiets (E) racefiets
transport eigendomsbewijs
trap (E) val (om te vangen)
trap ladder
trap(machine) trapnaaimachine
trapsgewijs opgeknipt haar
treef (ST) taboe op levensmiddelen
trekband bretel
trekken (zich) uitrekken (zich)
trekkoffie filterkoffie
trens (E) sloot, kanaal
triëren sorteren (van rijst)
trobbel (E) moeilijkheden
troefcall kaartspel
trom snaartrommel
trons trouwens
troostvol troostrijk
trots (dat) ondanks (dat)
trottoir zijberm
truck (E) vrachtwagen
truitje T-shirt
tuit 1 speen (op fles) 2 ventielslan-
 getje (van bal)
tune up (E) servicebeurt van auto
tussenbeen penis
tutu 1 hoorn (van een dier) 2 trom-
 pet 3 toeter, claxon (van een
 auto)
twk(-gelden) salaris of pensioen
 dat met terugwerkende kracht
 wordt uitbetaald
tyasneti (ST) werpnet om vis te
 vangen
tyubun (ST) plons
tyuku(ST) steekpenning
tyurie (ST) mondgeluid van min-
 achting of afkeuring
uitdeler krantenbezorger
uitgeknipt geknipt, geschikt
uitkraaien uitkramen (van woor-
 den)
uitlandig 1 in het buitenland 2 op
 reis

uitlopen 1 overspel plegen, vreemdgaan 2 inlopen (van een schoen)
uitloper overspeler
uitmaken uitschakelen (van licht e.d.)
uitrijden wegrijden met de auto, 'we gaan zo uitrijden'
uitscheppen opscheppen (van eten)
uitstalkast etalage, vitrine
uitsterven afsterven
unleaded loodvrij(e benzine)
uren eten spijbelen
v-dak zadeldak
vakantiejobber (E) vakantiekracht
val stroomversnelling
valies koffer
vallen inzakken (van baksel)
vallen op komen op (naam, idee e.d.)
vanaf sedert
vanzelf uiteraard, vanzelfsprekend
varken varkensvlees
varkensgaas harmonicagaas
veer pont, veerboot
veger vlakgom
vel geld
veldezel stretcher, veldbed
vellen plukken, villen
ven ventilator
venster raam
verdonderen verbrassen (van geld)
verdwalen misleiden
veren stuiten (bal e.d.)
verfbom spuitbus met verf
verfijnen afwerken
verflauwen verleppen
vergunning tot het zetten tapvergunning
verhaalboek roman
verificatiecommissie kascommissie
verjari(e) (ST) verjaarsfeest
verjaring verjaardag
verkiezingsinkt inkt waarin iemand die stemt een vinger doopt om te kunnen controleren of er slechts eenmaal gestemd wordt
verkwlijken kwalijk nemen
verleden laatst, onlangs
verleppen verkleuren, verschieten (van textiel)
verlof vakantie
vermiezeld miezerig, zwak, ziekelijk

vermorsen verkwisten, verspillen, eten laten staan
verongelukken een ongeluk krijgen met of zonder dodelijke afloop
versbakken nieuwbakken
verschieten 1 uitsteken (deel van kledingstuk) 2 verleppen (vaal en oud worden van kleding)
verschonen 1 schoonmaken 2 geslachtsgemeenschap hebben
verstelbare sleutel Engelse sleutel
vervelen ergeren
vervelen van ergeren aan, verveeld worden door, genoeg hebben van
vervoerstoelage toelage voor arbeidsgerelateerde reiskosten
verwachtbaar zoals te verwachten is
verwilderd 1 onordelijk 2 ontuchtig, zedeloos 3 losgeslagen (persoon)
verzoeken smeken
verzweken ontwrichten, verrekken, verzwikken
vettewarier kruidenier
vettewarij kruidenierswaren
vibreren tremuleren op snaarinstrument
vide zie (verwijzing)
vies gemeen
viesterij viezigheid
vilt vilten hoed
vim schuurpoeder
vinden (ver)krijgen, bemachtigen
vinger teen
vingerhoed centiliter
vingerknobbel knokkel
viool streberig
violdoos vioolkist
visgat visvijver
visitatiepost controlepost op smokkelwaar
visiteren bezoeken
vispan visvijver
visstand (E) viskraam
vlakgom gum
vlees ham
vleesbroodje saucijzenbroodje
vleesgroente peterselie
vleeswinkel slagerij
vliegenklapper vliegenmepper
vloten drijven
voet 1 voet 2 been (deel als aanduiding voor geheel) 3 vagina
voeteren lopen, te voet gaan

voetje wandelen ommetje maken
voetsteen 1 fundament 2 voetstuk 3 monument 4 steunpilaar
voj(-school) voortgezet onderwijs voor junioren
volet drijfnet
volwasmonteur
voor de sport liefhebberij
voorgaan 1 vóorkomen (van rechtszaak) 2 (overdrachtelijk) overlijden, '... (persoonsnaam) is ons voorgedaan', '... is overleden' (eerder dan een ander het tijdelijke met het eeuwige verwisselen)
voorhuis huiskamer, woonkamer
voorloper uitvaartleider
voorlopig 1 nu, tegenwoordig 2 in het vervolg
voorspellen prognosticeren, budgetteren
voorstaander voorstander
voorwerker ploegbaas, voorman
voorzaal huiskamer, woonkamer
vos(-school) voortgezet onderwijs voor senioren
vp vicepresident
vrachten dragen
vrachter drager
vrenkelwater (ST) venkelwater
vriendinneschrift poëziealbum
vriendinschap vriendschap tussen vriendinnen
vriendje sufferd
vrijeren liefkozen
vrijerpartij vrijpartij
vrijpostig brutaal
vrijpostigheid brutaliteit
vuilnisbak, vuilnisrek verhoogd metalen rek voor huisvuil, zodat honden er niet bij kunnen
vuilsap onderloop (in suikerindustrie)
vuist geven stompen
vuurwerk siervuurwerk
waaien maaien
wachter bewaker
wakaman (ST) 1 (meestal jonge) man die zijn leven grotendeels op straat zwervend doorbrengt zonder duidelijke, legale bron van inkomsten 2 politieke overloper die dan eens met de ene en dan weer met de andere partij samenwerkt

walaba 1 Zuid-Amerikaanse boom
2 walabahout
walabapaal paal van walabahout
walapa 1 moerasvis 2 walapa als
voedsel 3 groot mannelijk ge-
slachtsdeel
walf (E) 1 klep 2 ventiel (van band)
walfelastiek (E) ventielslang
WAM-sticker verzekeringssticker
op een voertuig
wandelen uitgaan, uitstapje maken
Wanica district in Suriname
Wanicaan iemand uit Wanica
Wanicaans van, uit, in Wanica
Wanicaanse vrouw uit Wanica
warimbo 1 rietachtige plant 2 wa-
rimbo als vlechtmateriaal
warme vis gerookte vis
warrant(e), warrant, warring (E)
giftbrief van grond
warung (J) Javaans eethuis of win-
kel
wasbak gootsteen, wastafel
washer (E) kraanleertje
wasklem, waspen (was)knijper
wassen 1 reinigen 2 een uitbran-
der geven 3 een pak slaag geven
wasuma (ST) wasplank, wasbord
water getij
waterbezwaar wateroverlast
waterkelder regenton
waterkip kaaiman
waternoot kokosnoot
waterwerk watermolen
watrakan (ST) waterkruik
Wayana 1 volk uit Suriname 2 ie-
mand die behoort tot de Wayana
3 taal van de Wayana
wedstrijdvoegel vogel die aan
(fluit)wedstrijden meedoet
weer nog
wegbrengen meenemen
wegdokken wegduiken, voor ont-
trekken aan
wegdragen stelen, wegnemen
weghalen uittrekken (kleding,
schoeisel)
weglozen wegstromen, weg-
vloeien
wegstrekking traject tussen twee
punten, weggedeelte
weightliftingbond sportbond voor
weightlifting (gewichtheffen)
weldadiger weldoener, liefdadiger
wentje (ST) meid

werk baan, 'werkt u prettig!' (werk
ze!)
werkarm operationele functie of
afdeling van een organisatie
weten te kunnen
wetsdienaar politieagent
wetweti (ST) haarroos
wi(wi)ri (ST) marihuana
wied onkruid
wiel band
wijsje liedje
wijsmanboter roomboter (naar de
firma H.J. Wijsman en zonen)
wijzen laten zien, aantonen, 'ik ga
je wijzen'
winch (E) lier
windshield (E) voorruit van auto
winkelklerk verkoper, winkelbe-
diende
winnen winnen van, overwinnen
winti (ST) 1 traditionele Afro-Suri-
naamse religie 2 natuurgeest
wintiprei wintiritueel met dans
wiper (E) ruitenwisser
wiplank wip
wipstoel schommelstoel
wisi (ST) (voorwerp van) zwarte
magie
wisiman (ST) tovenaar
wit ongekleurd, doorzichtig (glas
e.d.)
witboi waspoeder (naar het merk
Witboi)
woestkwaad woedend
wonderblad vetplant met roodgele
bloemen
wonderkaars sterretjes (vuurwerk)
wooiwooi (ST) markt
worm, wurm rups
worry (E) zorg
wrake(le)n mokken
wreeddadig onbarmhartig, wreed
wroko (ST) werk
wrokosani (ST) gereedschap
yaws tropische huidziekte (fram-
boesia)
yorka (ST) geest
yorkatori (ST) verhaal over geesten
Z.E. zijne excellentie (de president)
zaagmolen houtzagerij
zaagsel 1 bezinksel 2 koffiedik 3
gepeupel
zaal (zit)kamer
zadeldak lessenaardak
zakken 1 naar beneden (laten) ko-
men of gaan, (af)dalen 2 (laten)

uitstappen 3 doen afnemen van
geluid, zachter zetten of doen
zakspringen zaklopen
zalig wijlen
zandrits zandbank
zangvogelsport sport met zangvo-
gels
zangzolder kooruimte
zeer wond
zegenwater wijwater
zetten 1 bereiden 2 maken 3 er-
gens in doen 4 opbergen 5 neer-
leggen 6 onderbrengen 7 opsme-
ren
zeven filteren van koffie
zeven-even-ambtenaar ambtenaar
die zich 's morgens om zeven uur
op het werk meldt en daarna ver-
trekt om eigen werkzaamheden
te doen
ziek (in het hoofd) gek
zijn bekomst hebben verzadigd
zijn van eten
zijtand hoektand
zitje feestje
zoeken 1 achternalopen 2 halen 3
verleiden 4 vinden
zoentje (suiker)schuimpje
zoetolie (E) spijsolie, slaolie
zoetwaterneger in Suriname gebo-
ren slaafgemaakte (creolenne-
ger)
zoomband stootband aan zoom
zout onaangenaam
zout zijn pech hebben
zoutvlees gezouten rundvlees
zoutvleesemmer emmer voor of
met zoutvlees
zoutwaterneger uit Afrika aange-
voerde slaafgemaakte
zucht (hebben in) zin (hebben in)
zuig kluiif
zuiver inderdaad, juist, precies
zusterskind neef, nicht
zuurgoed tafelzuur
zuurwater frisdrank van citroen- of
limoensap
zuurzak 1 vruchtboom (ook gua-
nábana of guyabano) 2 grote
vrucht 3 limonade van zuurzak
zuurzaksap 1 sap van de zuurzak 2
limonade van zuurzak
zwaai teleurstelling
zwageres, zwagerin schoonzus
zwamp (E) moeras
zwampbos (E) moerasbos

Surinaams-Nederlands

zwampig (E) moerassig

zwampvis (E) 1 moerasvis 2 moerasvis als voedsel

zwartgaren shag

zwelziekte beriberi

zwepen slaan

Verstaan en begrijpen

zwiebelzwamp (E) trilveen

zwierbol uitgaanstype

zwieren uitgaan